

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Plein 13

(Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021C362
April 2021

NOTA

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK MET
INGREEP IN DE BODEM

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2019K233)
- Programma van maatregelen (2019K233)
- Landschappelijk booronderzoek (2020L145)
- Melding prospectie met ingreep in de bodem (2021C362)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bart Bot, Elenora Vanbrabant, Elke Ghyselbrecht

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert nv OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Administratieve gegevens	9
2	Aanleiding	11
3	Synthese van het bureauonderzoek 2019K233	12
3.1	Situering	12
3.2	Geplande werken	14
3.3	Historische en archeologische situering	16
3.3.1	Historische situering Kortrijk	16
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	20
3.3.3	Archeologische situering	24
4	Landschappelijk bodemonderzoek.....	27
4.1	Administratieve gegevens	27
4.2	Onderzoeksopdracht.....	28
4.2.1	Doelstelling.....	28
4.2.2	Onderzoeksvragen	28
4.3	Randvoorwaarden.....	28
4.4	Werkwijze en strategie	28
4.4.1	Landschappelijke situatie.....	28
4.4.2	Methode	29
4.4.3	Uitvoering.....	31
4.5	Observaties	32
4.5.1	Terreinfo'ts	32
4.5.2	Lithologie, lithostratigrafie en bodem	34
4.5.2.1	Boring BP1.....	34
4.5.2.2	Boring BP2.....	34
4.5.2.3	Boring BP3.....	35
4.5.2.4	Boring BP4.....	36
4.5.2.5	Boring BP5.....	36
4.5.3	Structuren.....	37
4.5.4	Planten en hout	37
4.5.5	Dierlijke resten.....	37
4.5.6	Sporenfossielen.....	37
4.5.7	Antropogene invloeden.....	37
4.6	Synthese en interpretatie	38
4.6.1	Aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied	38
4.6.2	Postdepositionele processen	38
4.7	Archeologische verwachtingen.....	38
4.7.1	Diepte, aard en ouderdom.....	38
4.7.2	Aspecten van conservering.....	38
5	Prospectie met ingreep in de bodem.....	39
5.1	Beschrijving van de onderzoeksopdracht	39
5.2	Werkwijze en strategie	41

5.2.1	Motivering onderzoeksstrategie	41
5.2.2	Organisatie van het onderzoek	42
5.2.3	Advies specialisten en wetenschappelijke advisering	42
5.2.4	Selectie bronnen	42
5.3	Resultaten van het proefputtenonderzoek	44
5.3.1	Overzicht van de proefputten	44
5.4	Aardkundige opbouw/stratigrafie	50
5.4.1	Profiel 1 en profiel 5	50
5.4.2	Profiel 2	52
5.4.3	Profiel 3 en profiel 7	53
5.4.4	Profiel 4	54
5.4.5	Profiel 8 en profiel 9	56
5.4.6	Conclusie profielen	57
5.5	Assesment sporen	58
5.5.1	Proefsleuf 1	59
5.5.2	Proefsleuf 2 en proefsleuf 3/kijkvenster	59
5.5.3	Proefsleuf 4	64
5.5.4	Proefsleuf 5	64
5.5.5	Proefsleuf 6 en 7	66
5.6	Assesment vondsten	67
5.6.1	Aardewerk	67
5.6.2	Dierlijk bot	71
5.6.3	Glas	71
5.6.4	Bouwmateriaal	71
5.6.5	Metaal	71
5.7	Assesment stalen	73
5.8	Assesment conservatie	73
5.9	Datering en interpretatie	74
5.9.1	Romeinse aanwezigheid	74
5.9.2	Laatmiddeleeuwse activiteiten	75
5.9.3	Recente verstoringen	75
5.10	Beantwoording van de onderzoeksvragen	76
6	Samenvatting	78
7	Bibliografie	79
8	Bijlagen	80
8.1	Boorlijst	81
8.2	Visualisatie van de boorprofielen	83
8.3	Overzichtsfoto's boringen	84
8.4	Dagrapporten proefsleuvenonderzoek	85
8.5	Plannenlijst	85
8.6	Sporenlijst	86
8.7	Vondstenlijst	87
8.8	Monsterlijst	92
8.9	Fotolijst	92

FIGURENLIJST

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2019K233).....	10
Figuur 2 Projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2019K233).....	10
Figuur 3 De afbakening van de historische stadskern van Kortrijk met aanduiding (rood) van het projectgebied. (bron: Historische stadskern van Kortrijk Inventaris Onroerend Erfgoed)	11
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).....	12
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt)....	13
Figuur 6: Visualisatie van de geplande ontwikkeling (bron: opdrachtgever).....	14
Figuur 7: Contour geplande kelder weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 8: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).....	16
Figuur 9. Kortrijk in de Karolingische periode (9 ^{de} eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9). Projectgebied is aangeduid met een rode contour.....	17
Figuur 10: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V-kerk (geel) het begijnhof (paars). Toestand ca. 1350. Het plangebied is aangeduid met een rode contour.....	18
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca 1560 (Bron: KBR).	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).....	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op een ongedateerd Frans militair plan van de periode 1707-1750 (Bron: NGI Cartesius).	22
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	23
Figuur 15: Plan van Kortrijk uit 1780 (Bron: NGI Cartesius).....	23
Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op een plan van 1828 (Bron: NGI cartesius).....	24
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 18: Projectie van het onderzoeksgebied op de Bodemkaart.	29

Figuur 19: Projectie van de boorpunten op de GRB-Basiskaart.....	30
Figuur 20: Zijaanzicht van de Geoprobe boormachine die gehanteerd werd tijdens dit landschappelijk bodemonderzoek.....	31
Figuur 21: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP1, genomen in oostelijke (links) en zuidelijke richting (rechts).....	32
Figuur 22: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP2, genomen in noordwestelijke (links) en noordoostelijke richting (rechts).....	32
Figuur 23: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP3, genomen in noordelijke (links) en zuidelijke richting (rechts).....	32
Figuur 24: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP4, genomen in westelijke (links) en oostelijke richting (rechts).....	33
Figuur 25: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP5, genomen in zuidoostelijke (links) en zuidwestelijke richting (rechts).....	33
Figuur 26: Omgevingsfoto's met zicht op de noordelijke bestaande kelder. De foto's zijn genomen vanuit zuidoostelijke (links) en zuidwestelijke richting (rechts).	33
Figuur 27: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	34
Figuur 28: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	35
Figuur 29: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	35
Figuur 30: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	36
Figuur 31: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	37
Figuur 32: Programma van maatregelen: voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 33 De aangelegde proefsleuven en kijkvensters op de GRB-basiskaart. (bron: Ruben Willaert nv).....	41
Figuur 34 Tabel met oppervlaktes van de proefsleuven.	42
Figuur 35 Toestand van het plangebied net voor de start van het onderzoek.....	43
Figuur 36 Toestand van het plangebied net voor de start van het onderzoek.....	43
Figuur 37 Aangelegde proefsleuven vlak 1 met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood). (bron: geopunt).....	44

Figuur 38 Aangelegde proefsleuven vlak 2 met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood). (bron: geopunt)	45
Figuur 39 Proefsleuf 1.	46
Figuur 40 Proefsleuf 2.	46
Figuur 41 Proefsleuf 3.	47
Figuur 42 Proefput 4.	47
Figuur 43 Proefput 5.	48
Figuur 44 Proefsleuf 6.	48
Figuur 45 Proefput 7.	49
Figuur 46 Grondplan met aanduiding van de aangelegde profielen.	50
Figuur 47 Gedigitaliseerde tekening van profiel 1 en profiel 5.	51
Figuur 48 Profiel 1 (links), profiel 5 (rechts)	52
Figuur 49 Gedigitaliseerd profiel 2 en foto.	53
Figuur 50 Gedigitaliseerde tekening van profiel 3 en foto.	54
Figuur 51 Gedigitaliseerde tekening profiel 7 en foto.	54
Figuur 52 Gedigitaliseerde tekening van profiel 4 en foto.	55
Figuur 53 Gedigitaliseerde tekening van profiel 6 en foto.	56
Figuur 54 Profiel 8.	56
Figuur 55 Gedigitaliseerd profiel 9 en foto.	57
Figuur 56 Allesporenkaart vlak 1.	58
Figuur 57 Allesporenkaart vlak 2.	59
Figuur 58 Overzichtsfoto's van de sporen op het zuidelijke deel van proefsleuf 2.	61
Figuur 59 Coupe op S4.	61
Figuur 60 Coupe op S5.	62
Figuur 61 Kijkvenster, werkput 3.	62
Figuur 62 Vlak 2 op het noordelijke deel van proefsleuf 2.	63
Figuur 63 Boring ter hoogte van S7.	63
Figuur 64 Vlak 2 op het zuidelijke deel van proefsleuf 5.	65
Figuur 65 Boring ter hoogte van S17.	65
Figuur 66 Sondering op S12.	66
Figuur 67 Het vondstenmateriaal uit VNR. 1.	67
Figuur 68 Vondstnummer 6.	68
Figuur 69 Vondstnummer 11.	69
Figuur 70 Vondstnummer 17.	70

Figuur 71 Vondstnummer 33.....	70
Figuur 72 Fibula, links: achterzijde, rechts: voorzijde.	72
Figuur 73 Sporenkaart met de vondstnummers.	72
Figuur 74 Allsporenkaart met dateringen.	73
Figuur 75: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	84
Figuur 76: Overzichtsfoto van boring BP2, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	84
Figuur 77: Overzichtsfoto van boring BP3, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	84
Figuur 78: Overzichtsfoto van boring BP4, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	84
Figuur 79: Overzichtsfoto van boring BP5, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.	85

TABELLENLIJST

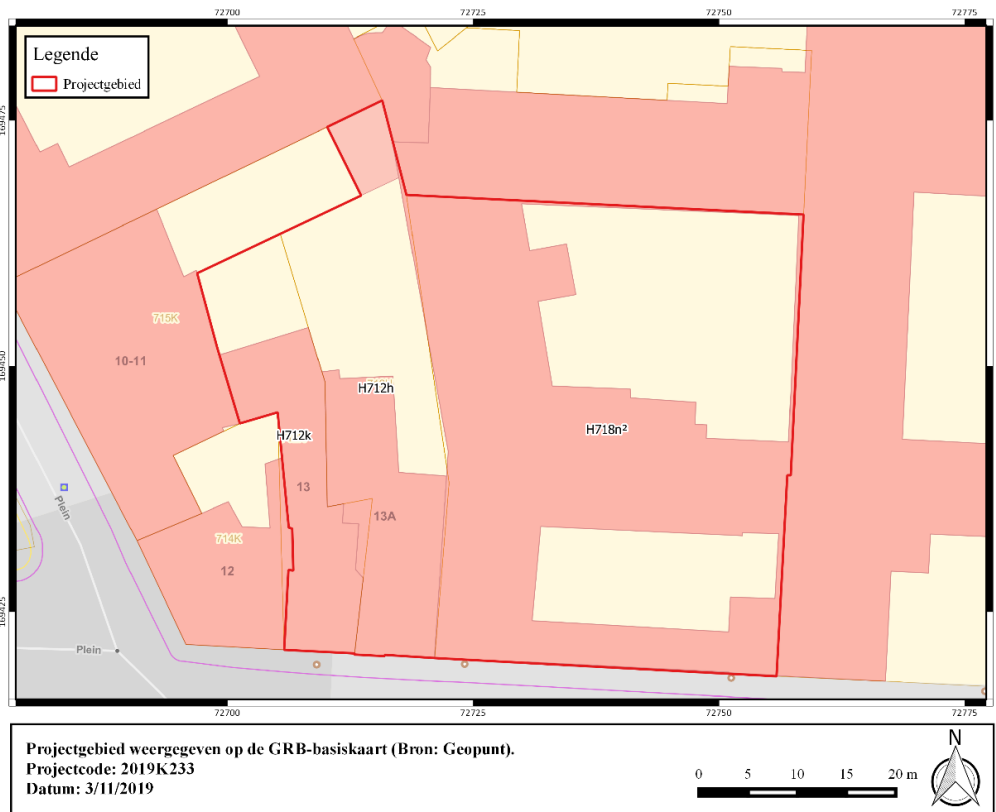
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	9
Tabel 2: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	27
Tabel 3: Locaties en aangeboorde dieptes van de uitgevoerde boringen.....	30

1 Administratieve gegevens

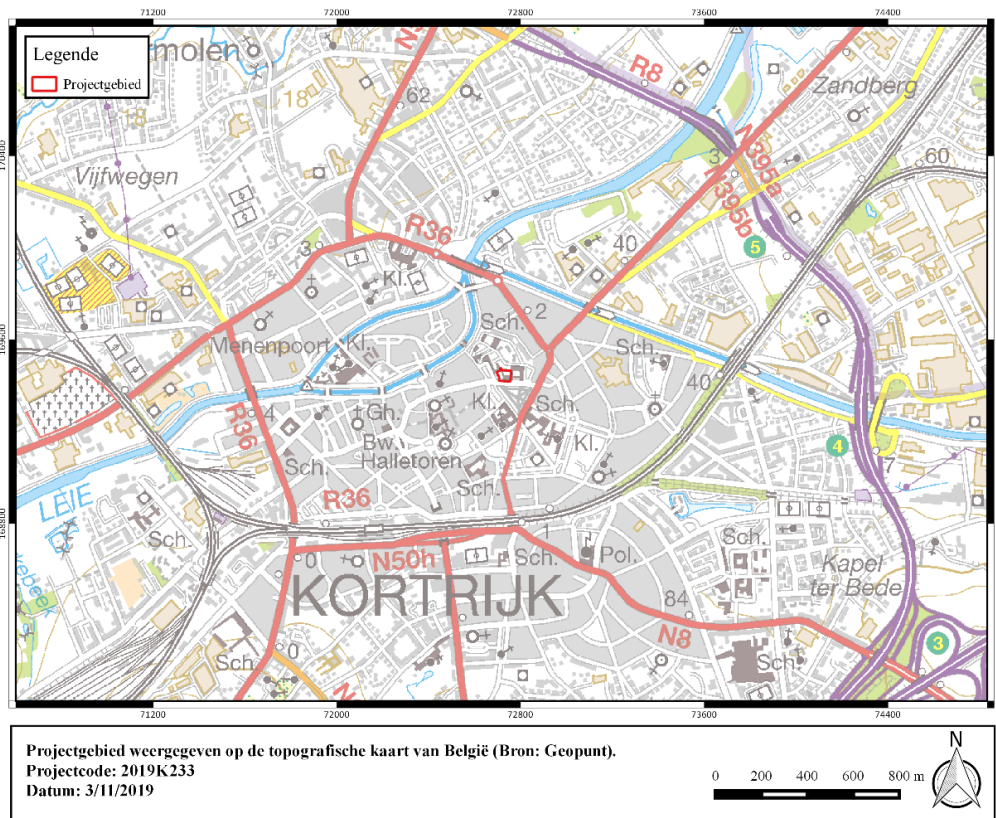
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	8500
	Adres	Plein 13 8500 Kortrijk
	Toponiem	Plein
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 72669 Y _{min} = 169408 X _{max} = 72782 Y _{max} = 169487
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 3, Sectie H, nr's: 712k, 712h, 718n ² Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bart Bot (erkend archeoloog) Elenora Vanbrabant (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (geoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2019K233).

Figuur 2 Projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (Bron: overgenomen uit bureaustudie 2019K233)

2 Aanleiding

De nota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2563m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Kortrijk¹. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota² bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een landschappelijk booronderzoek en een prospectie met ingreep in de bodem diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van deze onderzoeken beschreven.

Figuur 3 De afbakening van de historische stadskern van Kortrijk met aanduiding (rood) van het projectgebied.
(bron: [Historische stadskern van Kortrijk | Inventaris Onroerend Erfgoed](#))

¹ [Historische stadskern van Kortrijk | Inventaris Onroerend Erfgoed](#)

² [Vooronderzoek Kortrijk Plein 13 | Archeologieportaal Onroerend Erfgoed](#)

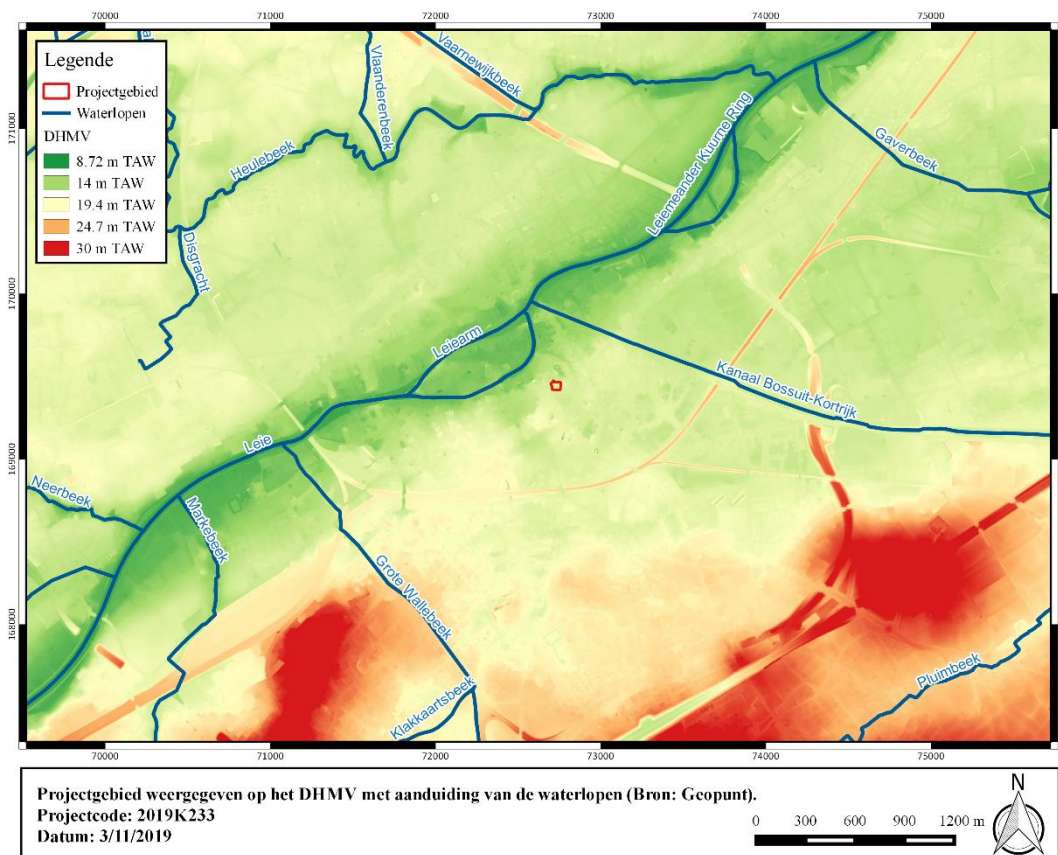
3 Synthese van het bureauonderzoek 2019K233

3.1 Situering

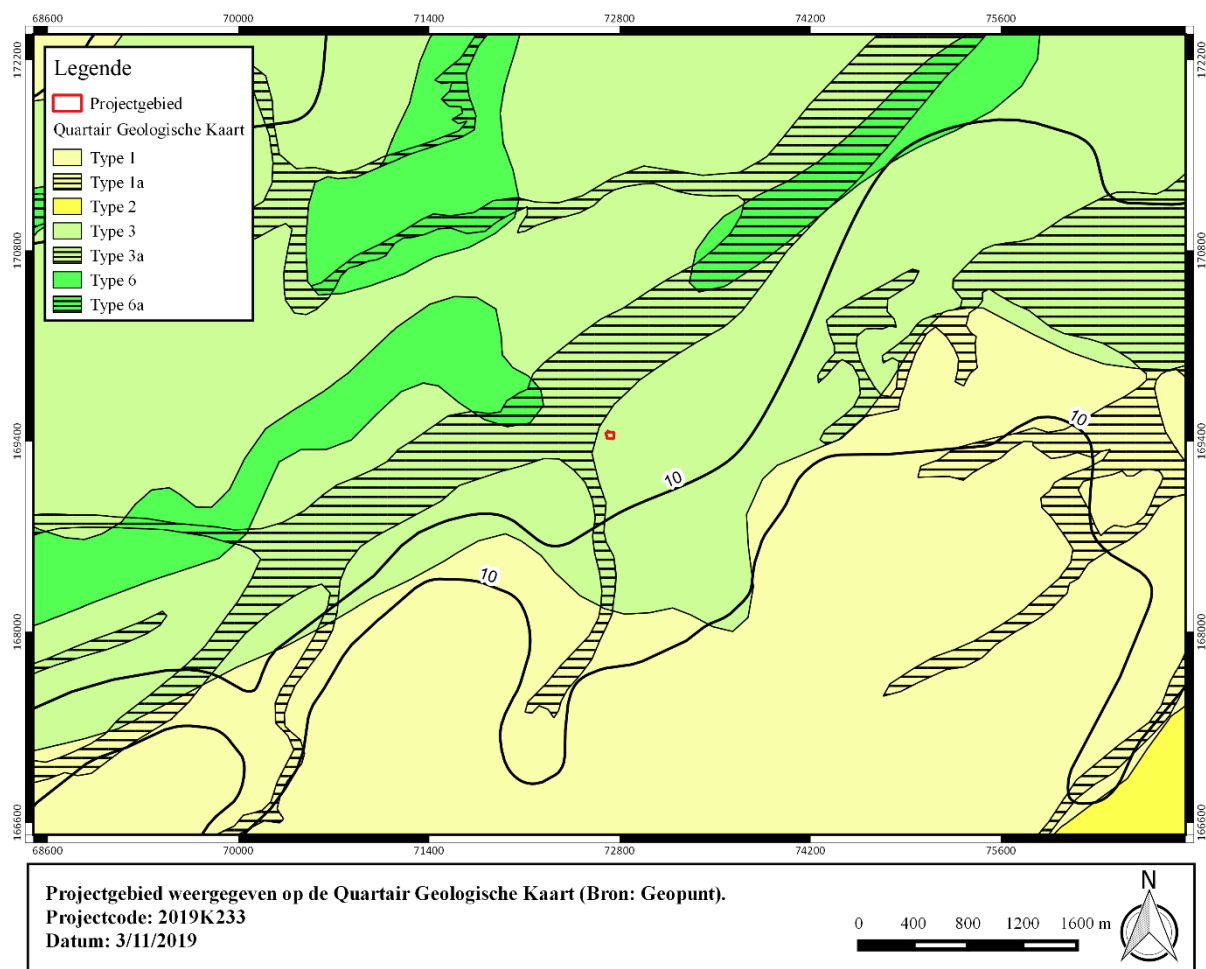
Het onderzoeksterrein is gelegen in Kortrijk, in de provincie West-Vlaanderen. Het plangebied grenst ten zuiden aan Plein. De stadskern van Kortrijk (Grote Markt) situeert zich ca. 500 meter ten zuidwesten.

Het plangebied is gelegen op een pleistoceen rivierterras op de oostelijke oever van de Leie. De vlakte van de Leie wordt van haar huidige alluviale vlakte gescheiden door een steilrand die duidelijk zichtbaar is in het landschap. De vlakte van de Leie maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Het huidige plangebied is gelegen op een hoogte van 16.9 – 17.6 m TAW en kent een licht dalend verloop in noordelijke richting.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holocene (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

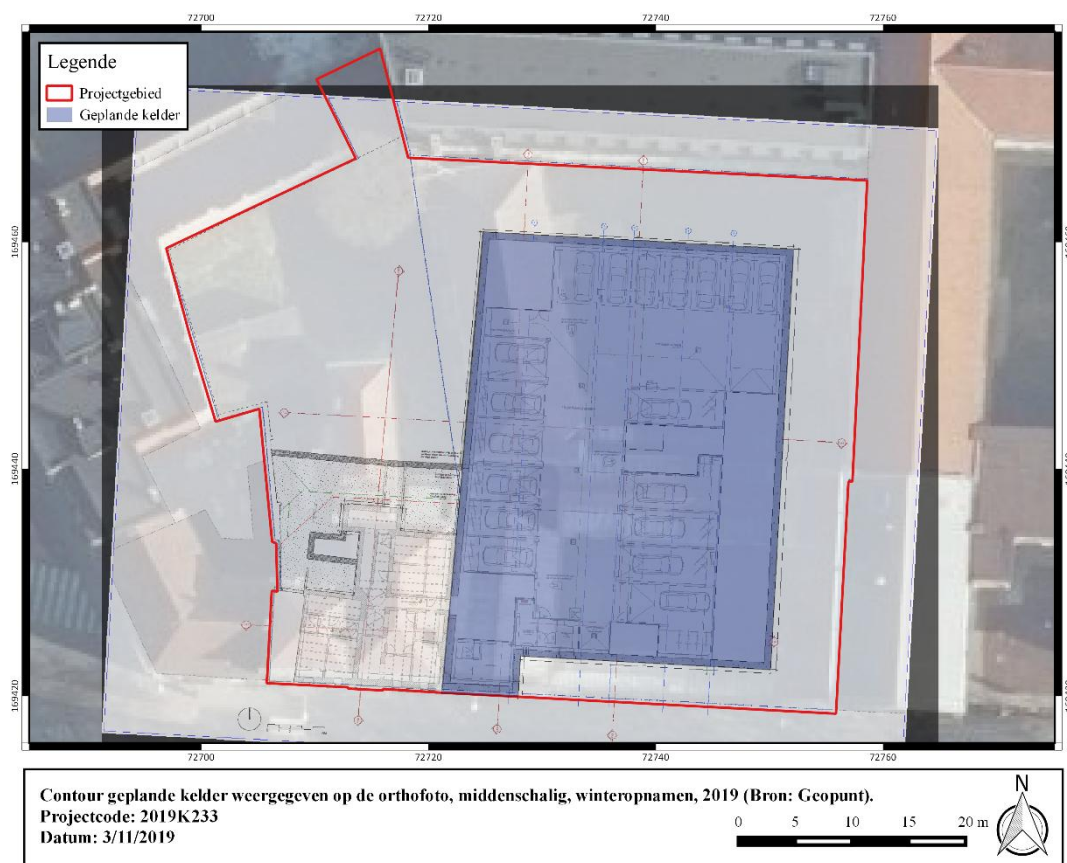
3.2 Geplande werken

De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van de oude schoolgebouwen en de aanbouwen bij de burgerhuizen. Daarna wordt een nieuw woonproject gerealiseerd bestaande uit 7 wooneenheden, een kantoorruimte en ondergrondse parkeergarage. Het bestaande burgerhuis wordt omgebouwd tot een woning, polyvalente ruimte en meergezinswoning met 3 wooneenheden.

Figuur 6: Visualisatie van de geplande ontwikkeling (bron: opdrachtgever).

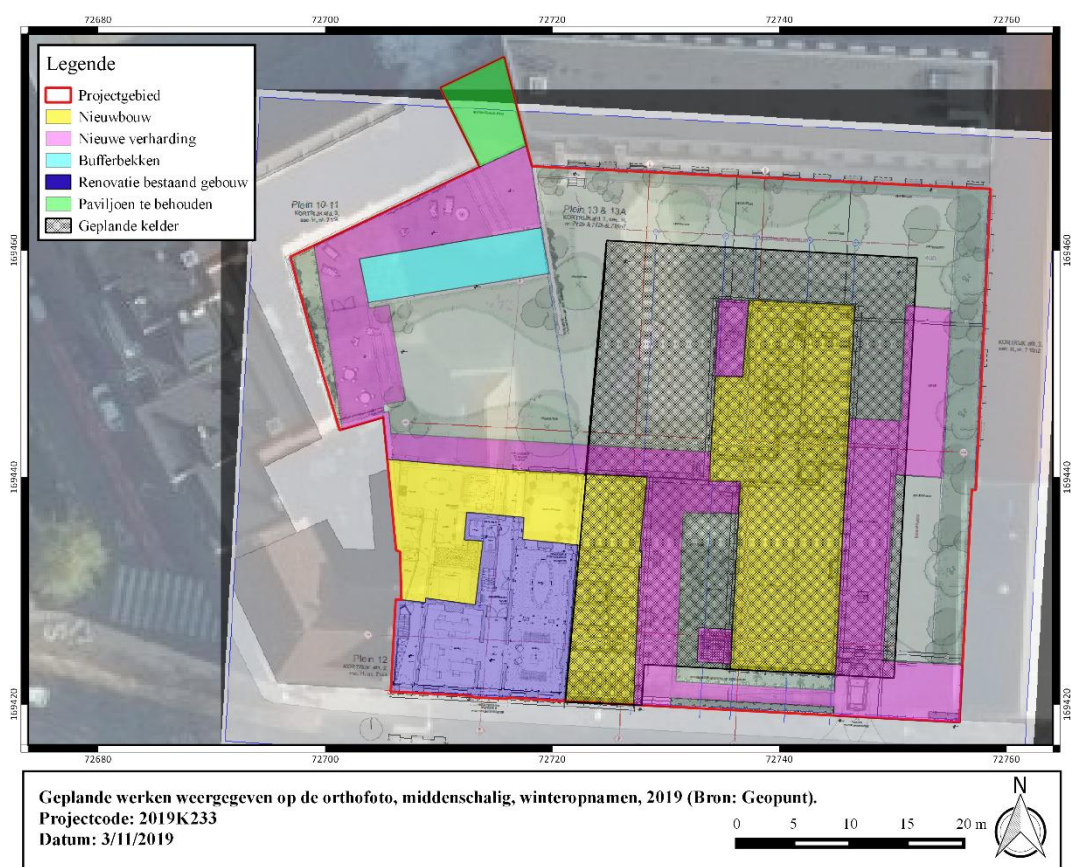
Op het niveau -1 voorziet de opdrachtgever de realisatie van een ondergrondse parkeergelegenheid over een oppervlakte van 1060 m². Deze parkeergelegenheid zal in het westen aansluiten op de bestaande te behouden kelder onder het burgerhuis. Deze kelder wordt heringericht als zone voor bergingen. Van het nieuwe ondergrondse niveau valt ca. 140 m² samen met de bestaande kelders. Dit nieuwe ondergrondse niveau wordt aangelegd tot een diepte van ca. 3,45 m-mv, exclusief vloerplaat.

Figuur 7: Contour geplande kelder weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Op het gelijkvloers niveau plant de opdrachtgever de realisatie van 7 wooneenheden en een kantoorruimte. De footprint van het westelijke nieuwbouwgedeelte bedraagt 250 m², de footprint van het oostelijke nieuwbouwgedeelte bedraagt 327 m². De gecombineerde oppervlakte van de nieuwbouw bedraagt aldus 575 m². Het nieuwbouwgedeelte zal gefundeerd worden door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 90 cm-mv) en een vloerplaat. Bijkomend zal ca. 582 m² van het terrein verhard worden. In het noordelijk deel van het plangebied wordt een bufferbekken aangelegd over een oppervlakte van ca. 65 m². Het overige deel van het terrein zal worden heringericht als groenzone. Voor deze buitenaanleg (verharding en groenzone) wordt een bodemingreep voorzien van ca. 50 cm-mv. In het uiterst noordelijk deel wordt een bestaand paviljoen (ca. 42 m²) behouden.

De zone van de geplande werken (exclusief het paviljoen (42 m²) en de te renoveren woning (185 m²)) bedraagt ca. 2336 m².

Figuur 8: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

3.3 Historische en archeologische situering

3.3.1 Historische situering Kortrijk

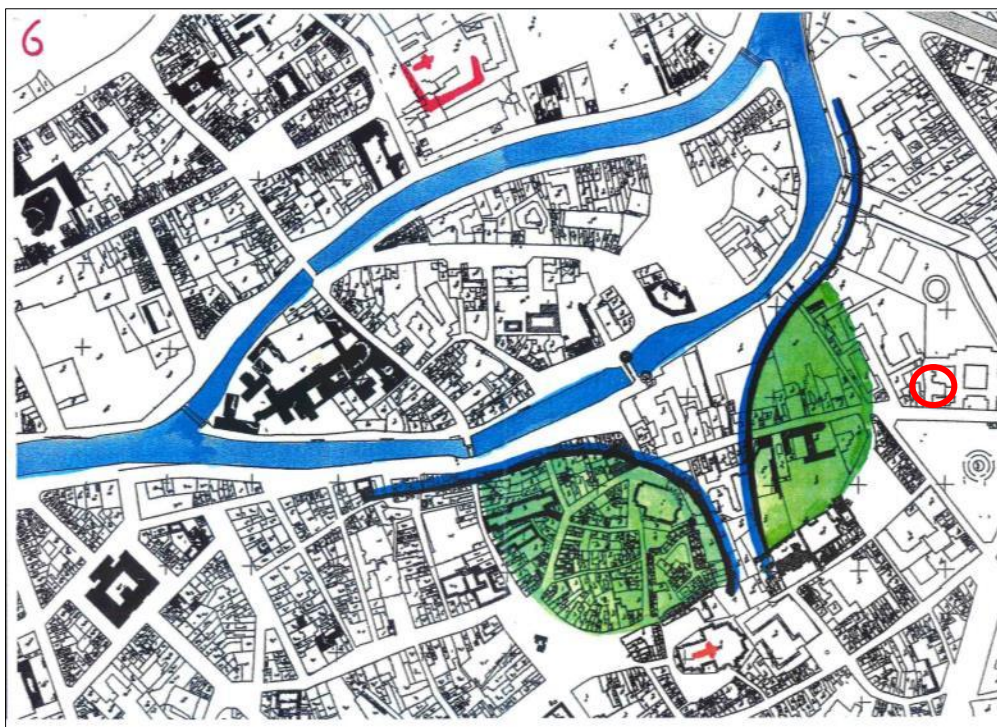
Door de vruchtbare zandleembodem en de aanwezigheid van de Leie werd de regio van Kortrijk reeds zeer vroeg bewoond. Archeologische vondsten ten noorden van de Gavermeersen wijzen op bewoning tijdens het mesolithicum. De continuïteit van de bewoning wordt bevestigd door vondsten die dateren uit het midden-neolithicum, het laat-neolithicum, de bronstijd en de La Tène-periode. De bewoning situeert zich hoofdzakelijk op de vruchtbare akkergronden langs de Leieoever, de Gaverbeek, de Heulebeek, de Markebeek, de Mosscherbeek en de Neerbeek.

Nog voor het midden van de 1ste eeuw voor Christus ontwikkelt zich op beide oevers van de Leie reeds de *vicus Cortoracium*. De oudste vermelding van de naam 'Cortoracium' dateert uit de 4de of 5de eeuw, wanneer melding wordt gemaakt van de ruitereenheid 'de *Milites Cortoracenses*'. De *vicus* ontstond op het kruispunt van de heirbaan Boulogne-Tongeren en de heirbaan Doornik-Oudenburg en strekte zich op de linkeroever van de Leie uit over een afstand van 250 m van west naar oost én 500 m van zuid naar noord; op de rechteroever van de Leie van oost naar west over een afstand van 1150 m.

T.g.v. Germaanse invallen werd de *vicus* gedeeltelijk verlaten. Desalniettemin kan aan de hand van archeologische vondsten afgeleid worden dat het Romeinse Kortrijk zich ontwikkelde tot een vroegmiddeleeuwse bewoningskern. Onder de Merovingische vorsten

wordt Kortrijk een *municipium* dat reeds in de 7de eeuw een uitgebreide Christianisatie kent. Sint-Elooi sticht omstreeks 650 een kapel ter ere van Sint-Maarten op de plaats waar later de Sint-Maartenskerk zal verrijzen. Sint-Amandus zou een kapel gesticht hebben, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, waarrond de proosdij van Sint-Amand ontstond. In 847 schenkt Karel de Kale 30ha grond aan de Sint-Amandsabdij te Kortrijk. Een muntatelier, dat onder zijn bewind in Kortrijk is opgericht, slaat munten met de afbeelding van Karel de Kale en het opschrift ‘*Curtiaco*’.

Op het einde van de 9de eeuw komen op de zuidelijke oever van de Leie enkele halfcirkelvormige zones voor, die volgens Ph. Despriet als winterkamp werden ingericht door de Noormannen (880-881). Het kamp zou begrensd worden door de Leiestraat, de boogvormige zijde van de Grote Markt en de zuidelijke begrenzing van het begijnhof.

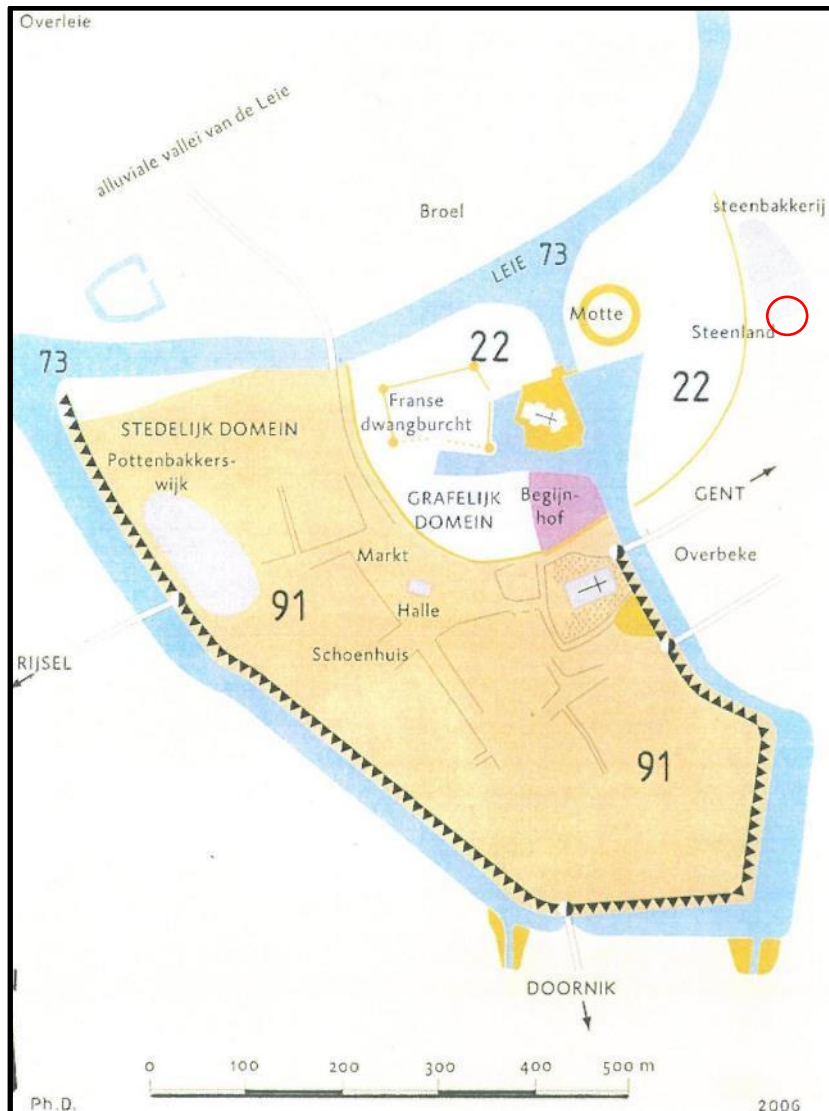
Figuur 9. Kortrijk in de Karolingische periode (9de eeuw). Het winterkamp van de Noormannen is aangeduid in groen, de limiet van de waterrijke zone in blauw (DESPRIET 2008, fig. 9). Projectgebied is aangeduid met een rode contour.

In 1071 wordt Kortrijk een onafhankelijke kasselrij onder het Graafschap Vlaanderen. Het ‘*Opidium Cortracense*’ wordt gevormd door een motte en de agglomeratie hier rond. Het grondgebied wordt in het noorden begrensd door de Leie, ten zuiden en ten oosten door een arm van de Klakkaardsbeek en ten westen door een gracht. Het grafelijk domein (Figuur 10) bestaat onder meer uit de burcht, een neerhof, een boomgaard en magazijnen. In 1199 begint men met de bouw van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in de boomgaard van het kasteel. Het burgerlijk centrum van de middeleeuwse stadskern situeert zich op en rondom de Grote Markt. De Halle, waar de kooplui hun waar aan de man brengen, wordt voor het eerst vermeld in de 13de eeuw.

Onderstaande figuur toont de middeleeuwse stadskern van Kortrijk, die reeds gedeeltelijk ommuurd is. Op het einde van de 13de eeuw rijst er een conflict tussen de Franse koning Filips de Schone en zijn leenman Gwijde van Dampierre, die toenadering gezocht had tot de Engelse

kroon. In 1297 valt Kortrijk in Franse handen. De Franse vorst laat in 1300-1301 een imposante dwangburcht bouwen (Figuur 10-geel). De Fransen worden verslaan tijdens de Guldensporenslag. In 1385 krijgt de stad haar oude vrijheden terug.³

Figuur 10: Situering van de middeleeuwse stadskern met het grafelijk domein (geel), de dwangburcht (geel), de O.L.V-kerk (geel) het begijnhof (paars). Toestand ca. 1350. Het plangebied is aangeduid met een rode contour.

Filips de Stoute, die het graafschap Vlaanderen beter wil beschermen, gaat in het midden van de 14de eeuw over tot de versterking van Kortrijk. De Bourgondische omwalling wordt gebouwd tussen 1354 en 1454 en omgeeft ook een deel van de noordelijke Leie-oever, alwaar zich - ondanks de minder gunstige bodemgesteldheid en wateroverlast - een nieuwe woonkern ontwikkelt. De twee-eenheid van de Broeltorens kwam tot stand, toen tussen beide Broeltorens een brug tot stand kwam.⁴ Het plangebied is gelegen buiten deze versterking ter hoogte van een zone waar mogelijk steenovens waren ingericht.

Op de noordelijke Leieoever, in de omgeving van het Onze-Lieve-Vrouwehospitaal, ontwikkelt zich in de 14^e eeuw een nieuwe woonkern. Gedurende de 13^e en 14e eeuw breidt

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Kortrijk, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121715> (geraadpleegd op 19 oktober 2016).

⁴ DESPRIET 2013.

Kortrijk zich nog verder uit. Op economisch vlak zijn de wolbewerking en de lakennijverheid dé industrieën die de Kortrijkse economie bepalen. Kortrijk heeft zijn ontwikkeling vooral te danken aan zijn gunstige ligging op een kruispunt van wegen aan de Leie. Vanaf het einde van de 15de eeuw zijn de eerste sporen van damastweverij in Kortrijk te situeren.

Naar aanleiding van de crisistoestand aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog wordt uit veiligheidsoverwegingen beslist om de zwakkere wijken beter te beschermen. In 1572 geeft de Spaanse koning Filips II de toestemming om een nieuwe vesting aan te leggen. In 1578 wordt Kortrijk door de Gentse Calvinisten onder de voet gelopen. Tijdens hun kortstondig bestuur werken ze verder aan de uitbouw van de vesting. Nadat de opstandelingen verjaagd worden door de katholieke en Spaanse malcontenten, voltooiën de nieuwe machthebbers de verdedigingswerken van hun voorgangers. Het plangebied is gelegen binnen deze versterking. Vanaf circa 1590 kent de stad een heropleving dankzij specialisatie in fijn linnen, damast en batist.

Het Twaalfjarige Bestand (1609-1621) brengt de Zuidelijke Nederlanden een korte periode van relatieve welstand. De bevolking groeit opnieuw aan en de linnenindustrie bloeit. De linnenindustrie komt echter bruusk ten einde door de oorlogen die vanaf 1645 de streek teisteren. Door een bondgenootschap gesloten tussen de Franse koning Lodewijk XIII en de Verenigde Provinciën, worden de Zuidelijke Nederlanden op twee fronten belaagd. Na een kortstondig beleg wordt Kortrijk op 28 juni 1646 door Franse troepen ingenomen. Om de stad beter te kunnen verdedigen beginnen de Fransen met de bouw van een indrukwekkende citadel ter hoogte van de huidige Vestingstraat, Gentsestraat, Harelbekestraat, Gentsesteenweg, Stasegemstraat, Veldstraat, Vaartstraat, Groeningenlaan en Jacob van Arteveldelaan. Daarnaast worden er nog verschillende buitenwerken aangelegd. Het geheel (citadel en buitenwerken) beslaat een oppervlakte van circa 21 ha. Het plangebied is gelegen precies ten westen van deze citadel. Een jaar later wordt de stad echter opnieuw ingenomen door de Spanjaarden. Na een nieuw militair treffen wordt Kortrijk na de Vrede van Aken (1668) officieel eigendom van Frankrijk. Vrijwel onmiddellijk na de verovering van de stad legt de Franse bezetter voor haar citadel een grote open ruimte aan om de vijand te zien naderen. Deze ruimte wordt de Esplanade (huidig Plein) genoemd. Bij de aanleg ervan worden in het noordelijke deel van de wijk Overbeke ca. 300 huizen gesloopt waaronder het Capucijnen- en Capucinessenklooster.

Met de Vrede van Nijmegen (1678) komt Kortrijk voor korte tijd opnieuw in Spaanse handen. Bij de overdracht worden alle stadsversterkingen afgebroken. Zowel het kasteel, de citadel en quasi alle muren en torens worden opgeblazen. Op een maand tijd evolueerde Kortrijk tot een open stad. Tijdens de zeer bloedige Negenjarige Oorlog (1688-1697) worden zowel de bevolking als het landbouwareaal van de kasselrij Kortrijk met een vierde verminderd. Reeds in 1689 wordt de stad door Franse legers ingenomen en bezet. Opnieuw gaat het leger van start met de aanleg van verdedigingswerken. Deze worden in 1697 echter weer gesloopt.

Na de dood van de Spaanse koning Karel II breekt in 1702 de Spaanse Successieoorlog uit die beëindigd wordt door de Vrede van Utrecht (1713). Na 1713 komen de Zuidelijke Nederlanden onder het bewind van de Oostenrijkse Habsburgers terecht. Gedurende de navolgende decennia kent de stad een periode van relatieve voorspoed en welvaart. De dood van keizer Karel VI doet echter een nieuwe oorlog uitbreken. Gedurende de Oostenrijkse Successieoorlog wordt Kortrijk wederom ingenomen door de Fransen. Op 17 oktober 1748 maakt de Vrede van Aken een einde aan de vijandigheden en kent de stad onder het bewind van Maria Theresia een economische bloeiperiode. De Oostenrijkse regering neemt onder invloed van de Verlichting tal van maatregelen ter bevordering van de leefbaarheid van de steden. Zo ook in Kortrijk. Vanuit economische en hygiënische motieven, en vanuit een

esthetische bezorgdheid, worden initiatieven genomen om het, door de voortdurende bouw- en afbraakwerken van de vele militaire installaties verloederde, uitzicht van de stad te verfraaien. Alle oude vestingen worden gesloopt, en de vrijgemaakte gronden verkocht. Om de stad afgesloten te houden van het omliggende platteland behoudt men de oude hoofdgrachten, en blijven vijf van de zes stadspoorten bewaard, enkel de Leiepoort, tussen de Leiestraat en Overleie wordt afgebroken.

Op 20 april 1792 verklaren de Franse revolutionairen de oorlog en op 18 juni wordt Kortrijk enkele dagen bezet. Heel wat huizen worden tot as herleid. Met het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830) breekt voor Kortrijk een economisch gunstige periode aan, vertaald in een aanzienlijke bevolkingsstijging. Deze hausse is mede het gevolg van de Franse promotie van Kortrijk tot arrondissementshoofdstad.

Vanaf de 2de helft van de 19de eeuw, ontstaat uiteindelijk in de door de economische depressie zwaar getroffen Kortrijkse textielnijverheid een beweging tot industrialisering. Gedurende de 19^e en de 20^e eeuw zal de stadskern zich stelselmatig uitbreiden.

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

Op de Deventerkaart is bebouwing waar te nemen binnen de projectgrenzen. Het stratenpatroon op de kaart toont weinig gelijkenis met de huidige toestand. Ook op de Sanderuskaart is ter hoogte van het plangebied bebouwing weergegeven. In de nabije omgeving van het plangebied situeert zich het Kapucinessenklooster dat dateert van 1627.

Op een niet gedateerde kaart uit de periode 1707-1750 is ter hoogte van plangebied een versterking waar te nemen. Op de kaart wordt deze versterking aangeduid met de letter D '*nouveaux retrenchement fait 1706*' wat erop wijst dat deze versterking in 1706 zou gerealiseerd zijn, in het kader van de Spaanse Successieoorlog. Reeds in 1646-1648 zouden 300 huizen gesloopt zijn voor de realisatie van een citadel die is aangelegd door Lodewijk XIV ten oosten van het plangebied. Op het plan van 1707-1750 zijn hier nog restanten van waar te nemen. Het zogenaamde Fort binnen de projectgrenzen betreft een aarden versterking omgeven door water. Deze aarden versterking fungeerde vermoedelijk als esplanade of oefenterrein en werd aangelegd als grote open ruimte voor de citadel om de vijand te zien naderen. Het plangebied wordt aangesneden door een gracht die is omgeven door escarpe en contrescarpe. Rondom het geheel is een fijne waterloop waar te nemen. Mogelijk is de huidige kenmerkende driehoekige contour van het Plein ten zuiden van het plangebied een restant van de contour van het bastion.

Op de Ferrariskaart is de driehoekige contour van het plein duidelijk waarneembaar ten zuiden van de onderzoekzone. Het plangebied dient iets noordelijker gelokaliseerd te worden. In 1740 krijgt het plein haar definitieve vorm. Het onderzoeksterrein zelf situeert zich ter hoogte van 't Fort en wordt aangesneden door een gracht. Deze gracht is aan weerszijden omgeven door een éscarpe. De ligging van de grachten op de Ferrariskaart verschilt licht van de ligging op het plan van 1707-1750. Vermoedelijk is het oppervlak van de aarden versterking gedurende de 18e eeuw in omvang afgenomen. Het omvormen van het bastion tot plein zou volledig passen in de politiek onder Maria Theresia (1748-1780) waarbij de oude verloederde militaire installaties werden afgebroken om het uitzicht van de stad te verfraaien. **De exacte locatie van het grachtensysteem rondom het fort is - omwille van het ontbreken van betrouwbare 18^e-eeuwse kaarten – echter niet met absolute zekerheid te bepalen.** Op een plan uit 1780 is de zuidelijke gracht van 't fort niet langer weergegeven.

Mogelijk is de locatie van deze gracht nog deels waar te nemen als een vegetatieve strook ten noorden van de huizenrij langs de Kleine Leiestraat. De noordelijke gracht is wél nog waar te nemen. Er wordt ter hoogte van het plangebied wel effectief melding gemaakt van het fort.

Het Fort zou volledig verdwijnen in 1782. Op de kadasterkaart van 1828 is het Fort inderdaad niet langer waar te nemen. In het zuidwestelijk deel van het plangebied is wel bebouwing zichtbaar. De huidige bebouwing binnen de projectgrenzen gaat terug op de bebouwing die op deze kaart is weergegeven. De Atlas der Buurtwegen geeft een gelijk beeld weer. In 1840 koopt de congregatie van de zusters van liefde van Jezus en Maria een stuk grond op de voormalige locatie van het Fort nabij de Gentse poort. Kort daarop volgt de aanvang van de bouw van een klooster met meisjespensionaat naar ontwerp van J. Bruyenne. Dit klooster wordt voltooid in 1843 en situeert zich precies ten oosten van de onderzoekzone. Het klooster is duidelijk waar te nemen op een kaart van 1854. Het plangebied is deels bebouwd. Deze bebouwing in het zuidwestelijk deel van het plangebied is tot op heden bewaard. Gedurende de 19^e en de 20^e eeuw zal het gebouwenbestand van de school Onze-Lieve-Vrouw-Ter-Engelen zich verder uitbreiden tot binnen de contour van het plangebied. Op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is de huidige toestand waar te nemen.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Deventerkaart, ca 1560 (Bron: KBR).

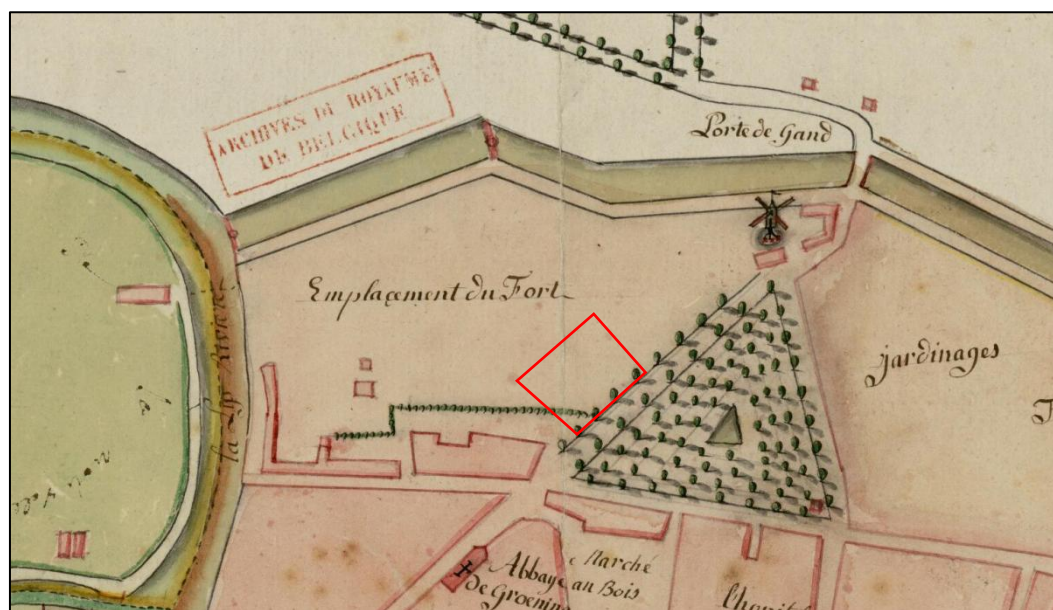
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).

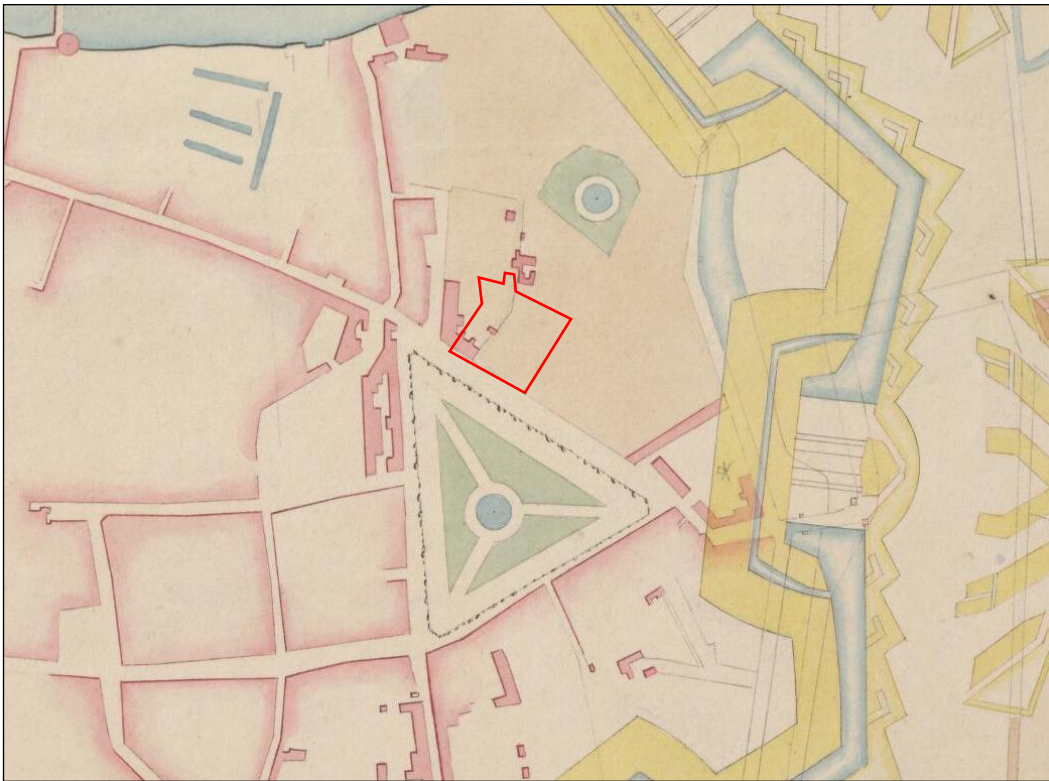
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op een ongedateerd Frans militair plan van de periode 1707-1750 (Bron: NGI Cartesius).

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Ferriskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

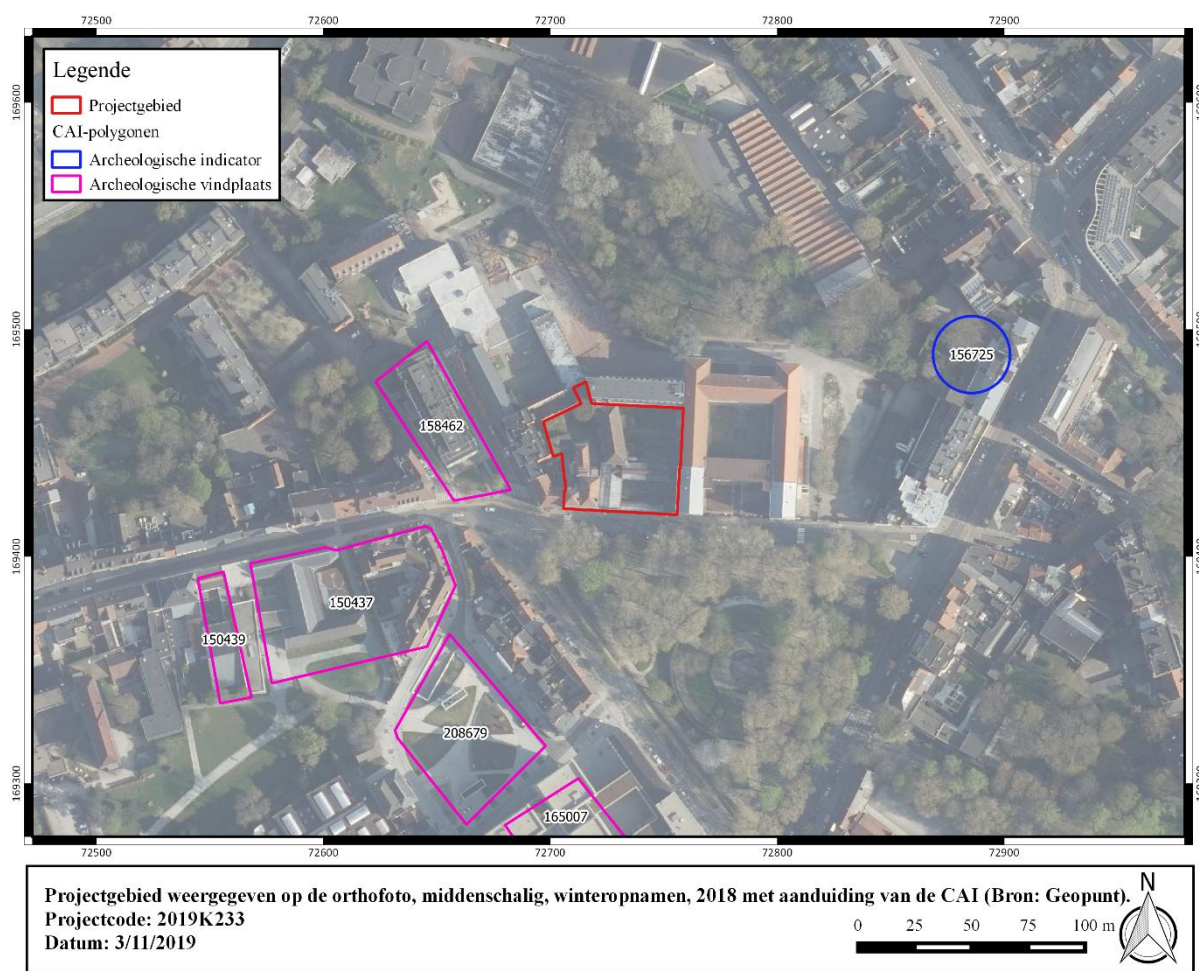
Figuur 15: Plan van Kortrijk uit 1780 (Bron: NGI Cartesius).

Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op een plan van 1828 (Bron: NGI cartesius).

3.3.3 Archeologische situering

Op het onderzoeksgebied zijn tot op heden nog geen archeologische vaststellingen gedaan. Het merendeel van de gekende archeologische vindplaatsen in nabijheid van het onderzoeksgebied betreffen voornamelijk resten van laatmiddeleeuwse infrastructuur of relictten uit jongere perioden. Naast deze resten van wonen en werken in de middeleeuwse binnenstad van Kortrijk zijn er eveneens materiële aanwijzingen voor bewoning en activiteiten tijdens de Romeinse periode. Zo werd bij onderzoek aan de Groeningestraat een waterput, afvalkuilen en beerputten onderzocht. Ter hoogte van het huidige gebouw voor professioneel hoger onderwijs werden eind de jaren '60 enkele objecten gerecupereerd van Romeinse oorsprong.

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2018 met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

150437	Opgraving (1988, 1989); NK: 15 meter Romeinse tijd: 1, mogelijk 2 waterputten – afvalputten en beerputten; Een aantal kuilen, waarvan de inhoud gevuld is met aardewerkscherven, ook resten van artisanale activiteiten, evenals bouwmaterialen en metalen voorwerpen Late middeleeuwen: Leem- en zandontginning, kort na het uitgraven van de kuilen werden ze met stadsvuil, afval en mest opgevuld. Datering obv aardewerk in vulling 16^e eeuw: 2 mestputten (opzettelijk gevuld om het terrein bouwrijp te maken) en 3 kuilen. (Tussen 1411 en 1593) – abdijkerk – abdij uit 1593 – 19^e eeuw: klooster opgetrokken in de kern van de Groeningeabdij: 40-tal overblijfselen van de kloostergebouwen gevonden, o.a. waterreservoir, fornuis, beerputten, waterputten, oven Bron: Deschieter J., 1993. Periode I: Romeinse vondsten in de zuidwijk, in: Despriet (ed.), De Kortrijkse Groeningeabdij. Een archeologische en historische
--------	--

	studie, Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen 28, 33-39.
150439	Opgraving (2004); NK: 15 meter Late middeleeuwen: zandwinningskuilen met o.a. verplaatst Romeins materiaal 16 ^e eeuw: bakstenen kelder die tot de Groeningeabdij behoorde 19 ^e eeuw: bakstenen waterput Bron: Despriet Ph. 2004. Noodopgraving 3e abdij van Groeninge, onuitgegeven rapport.
158462	Opgraving (1969); NK: 15 meter Romeinse tijd: aardewerk – munt van Nero – fibula in swastikavorm Bron: Anseeuw J. 1987, Gallo-Romeinse waterputten in Vlaanderen. Een status quaestionis, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUGent.
165007	Mechanische prospectie (2013); NK: 15 meter Nieuwste tijd: muurresten, verstoringen, rioleringstracés Bron: Bruggeman J., Reyns N., Van Celst M. 2013: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk- Houtmarkt. Site Sint-Niklaasziekenhuis, Rapporten All-Archeo bvba 133, Bornem.
208679	Mechanische prospectie (2014); NK: 15 meter Late middeleeuwen: enkele kuilen en paalsporen Nieuwe tijd: zavelwinningskuilen, paalsporen en kuilen Bron: Bruggeman J., Reyns N., Van Celst M. 2013: Archeologisch vooronderzoek Kortrijk- Houtmarkt. Site Sint-Niklaasziekenhuis, Rapporten All-Archeo bvba 133, Bornem.

II. Archeologische indicator

156725	Indicator cartografie; NK: 150 meter 16 ^e eeuw: staakmolen, korenmolen Bron: Mattelaer, P. 2011: De windmolens van Kortrijk, Leiegouw 53.1, 5-77.
--------	--

4 Landschappelijk bodemonderzoek

4.1 Administratieve gegevens

Tabel 2: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Projectcode	2020L145	
b) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	/
	Postcode	8500
	Adres	Plein 13 8500 Kortrijk
	Toponiem	Plein
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 72669$ $Y_{\min} = 169408$ $X_{\max} = 72782$ $Y_{\max} = 169487$
e) Naam betrokken actoren en specialisten	Elke Ghyselbrecht (geoloog)	
f) Wetenschappelijke advisering	/	

4.2 Onderzoeksopdracht

4.2.1 Doelstelling

Door gerichte terreinwaarnemingen wordt kennis over de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap binnen het plangebied geverifieerd en verfijnd. Bijzondere aandacht gaat uit naar de gaafheid van de ondergrond en daarmee de kans op het voorkomen van nog goed bewaarde archeologische resten.

4.2.2 Onderzoeksvragen

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten?
- Is het beeld van elke boring gelijk of zijn significante variaties in bodemopbouw waar te nemen?
- Hoe verhouden de waarnemingen zich tot de beschikbare gegevens?
- In welke mate is het bodemprofiel nog intact ter hoogte van het plangebied?
- Wat is de diepte van het archeologisch leesbaar niveau? Dient bij een proefsleuvenonderzoek rekening gehouden te worden met verschillende sporenniveaus?
- In welke mate interfereren de geplande werken met het bodemarchief?
- Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van een afgedekte bodem? zijn bodemhorizonten die kunnen wijzen op een betere bewaring van artefactensites nog bewaard binnen de contouren van het plangebied?
- Wijzen de waarnemingen op een verstoord bodemarchief? Kan verder onderzoek in de vorm van archeologische boringen en/of proefsleuven nog leiden tot kenniswinst? Kan verder archeologisch onderzoek ter hoogte van de bestaande keldervolumes nog leiden tot kenniswinst?
- Zijn tijdens het onderzoek anomalieën waargenomen die verder aandacht behoeven tijdens het archeologisch booronderzoek of proefsleuvenonderzoek?
- Zijn de waarnemingen van die aard dat een verkennend archeologisch booronderzoek aangewezen is? Zo ja:
 - wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone waar een verkennend archeologisch booronderzoek aangewezen is?
 - welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
 - welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
 - dwingen de waarnemingen afwijkingen van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk op?

4.3 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

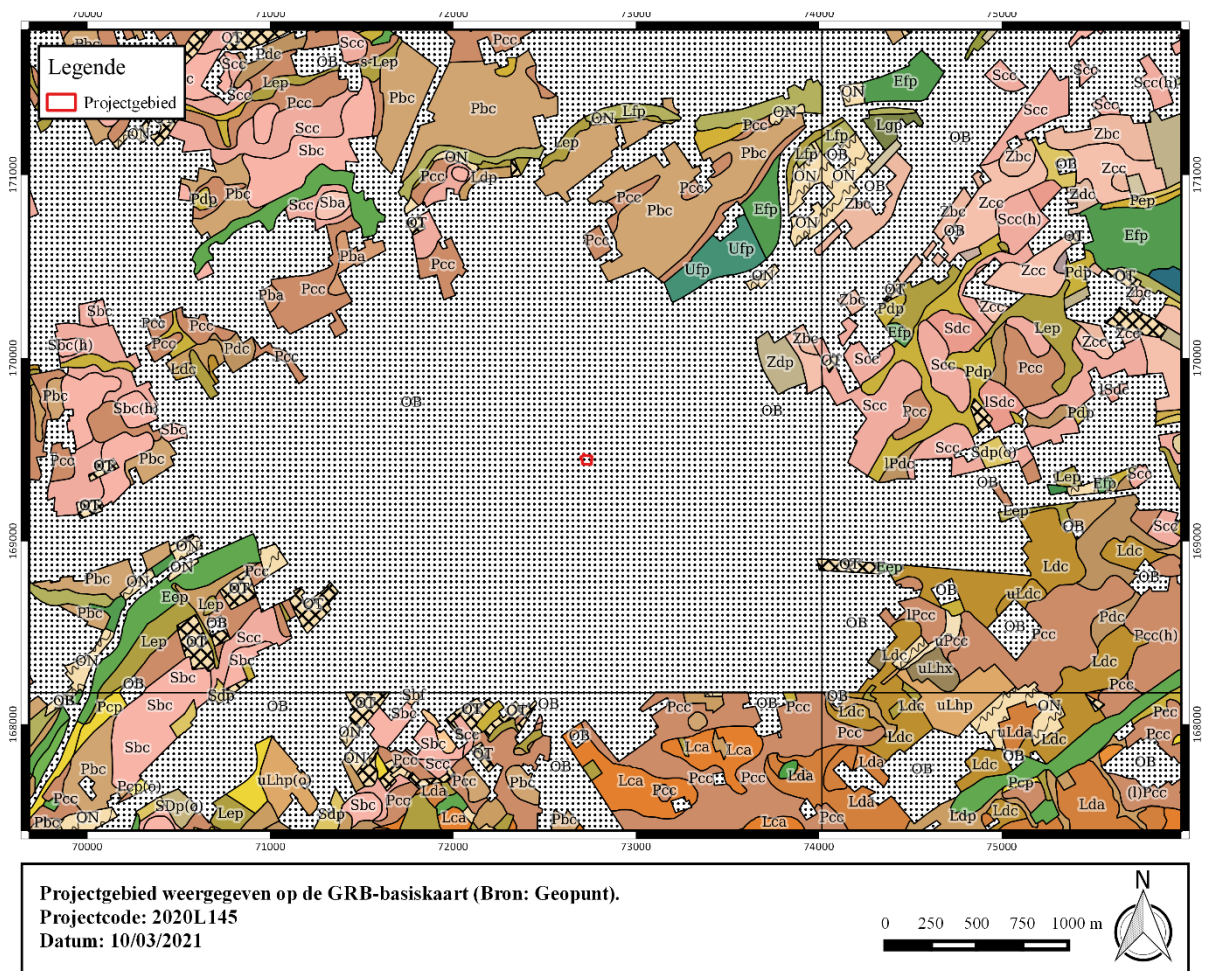
4.4 Werkwijze en strategie

4.4.1 Landschappelijke situatie

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen Stedelijke gebieden en Havengebieden. Het situeert zich op een Pleistoceen rivierterras op de oostelijke oever van de Leie. Ten zuiden

van de omgeving van het projectgebied bevinden zich de uitlopers van de Vlaamse Ardennen. De afwatering van deze heuvels gebeurt hoofdzakelijk via de Gaverbeek en de Leie. Deze Leie en zijn natuurlijke meanderarm stromen enkele honderden meters ten noordwesten van het terrein.

De Bodemkaart karteert het volledige projectgebied als een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de verharding en bebouwing. De ruimere omgeving buiten de stadskern van Kortrijk wordt vooral als zandleem- tot lemig-zandbodems ingetekend.

Figuur 18: Projectie van het onderzoeksgebied op de Bodemkaart.

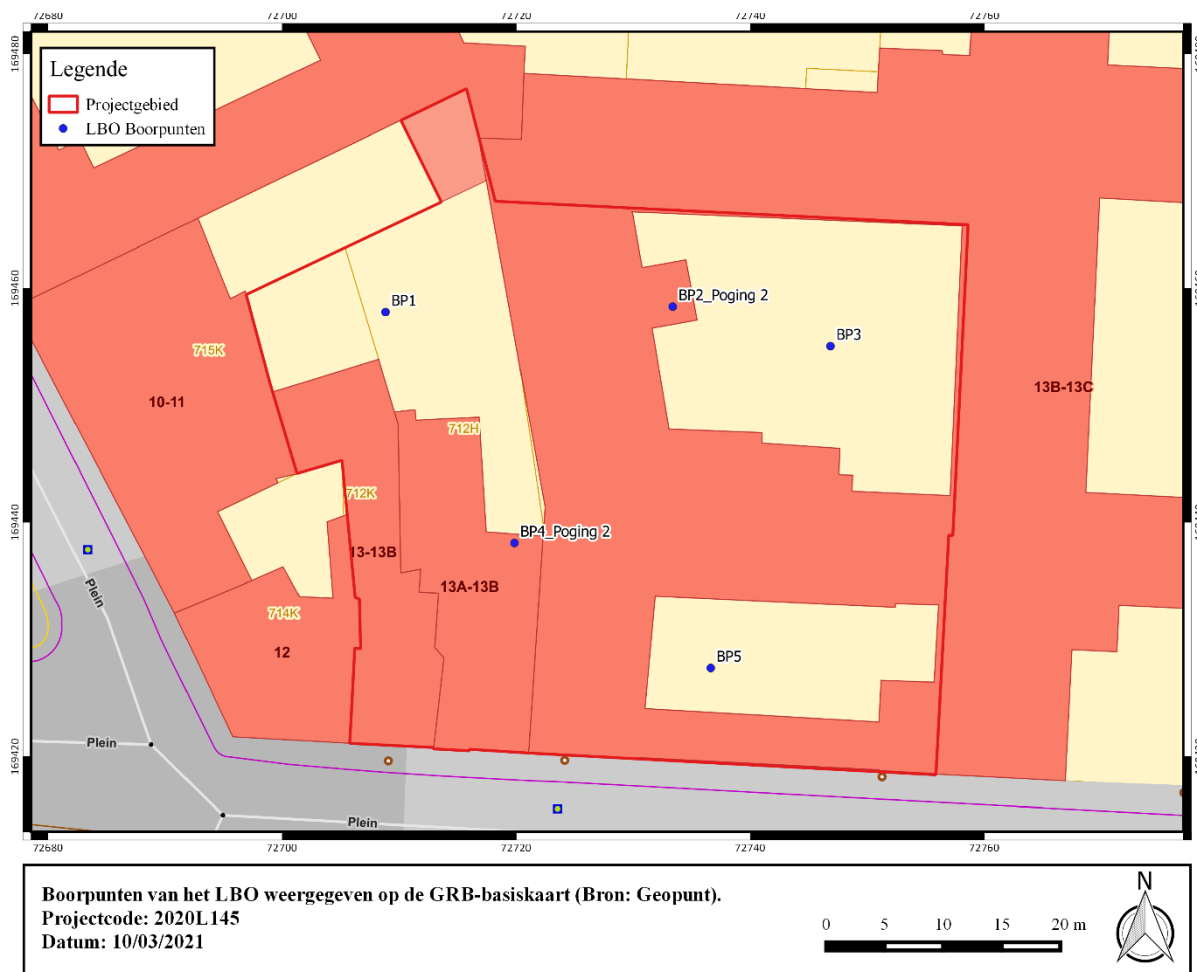
De gunstige ligging van het projectgebied, op de rand van de vallei van de Leie, kan een grote aantrekkingskracht gehad hebben op groepen jager-verzamelaars. Door de ligging binnen de sterke bebouwing van Kortrijk is er echter weinig informatie over de bodemopbouw voorhanden. Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de opbouw en eventuele verstoringen in kaart te brengen. Zo kunnen de bewaringscondities van het bodemarchief geëvalueerd worden.

4.4.2 Methode

Gezien de verwachte bodemopbouw, in combinatie met de onderzoeksvragen, is gekozen om het landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren door middel van boringen. Boringen zijn tevens de meest kostenefficiënte manier om de bodemopbouw in kaart te brengen en hebben een minimale impact op eventueel aanwezig erfgoed. Op basis van de waarnemingen uit dit booronderzoek kan de lithologie en bodemvorming adequaat beschreven worden.

Gelet op het landgebruik en de beoogde diepte van de boringen werd er gekozen om een dit booronderzoek uit te voeren aan de hand van mechanische boringen. Het onderzoek werd uitgevoerd a.d.h.v. vijf boringen. Op basis van de vraagstelling werden de boorpunten zo ingepland opdat aan de hand van de boringen vlakdekkende uitspraken kunnen gemaakt worden.

Figuur 19: Projectie van de boorpunten op de GRB-Basiskaart.

Tabel 3: Locaties en aangeboorde dieptes van de uitgevoerde boringen.

Boornr	X (m)	Y (m)	maaiveldhoogte (m TAW)	Diepte boring (cm-mv)	Diepte boring (m TAW)
BP1	72708,80	169458,00	17,40	120	16,20
BP2	72733,40	169458,40	16,93	360	13,33
BP3	72746,80	169455,00	17,03	360	13,43
BP4	72719,80	169438,20	17,62	240	15,22
BP5	72736,60	169427,60	17,41	360	13,81

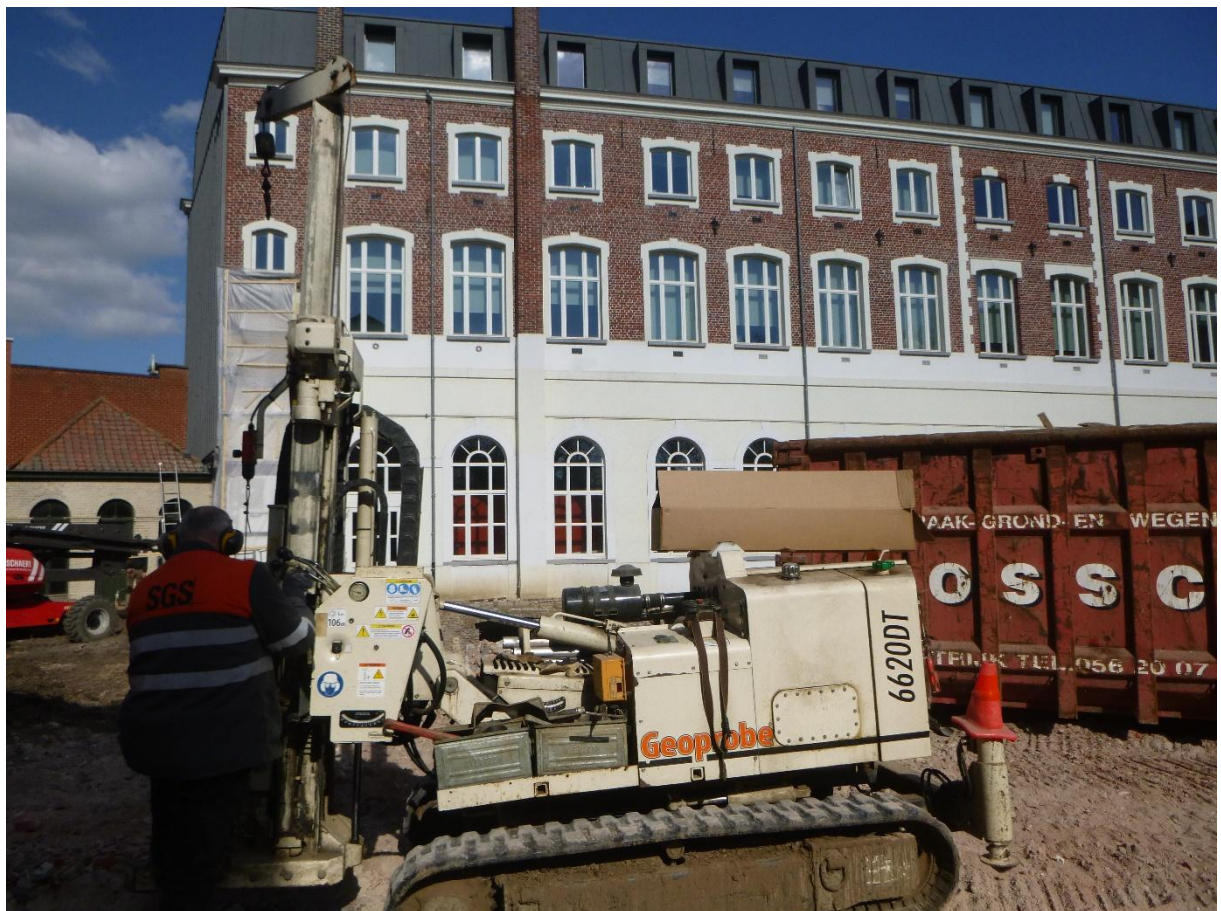
4.4.3 Uitvoering

Het landschappelijk bodemonderzoek werd uitgevoerd met een Geoprobe boormachine waarbij PVC-liners in de grond getrild worden met behulp van statische drukkracht en slaghamer. Hierbij worden de grondmonsters op een continu wijze, doch licht geroerd, gevangen in liners van ongeveer 1.20 meter lengte met een diameter van 32 mm. Aangezien men een continu profiel bekomt waarbij zeer dunne lagen of lenzen kunnen onderscheiden worden, is dit type boringen zeer geschikt voor onderkenningboringen. Ongeconsolideerde en losse sedimentpakketten kunnen mogelijks gecompacteerd worden door de uitgeoefende druk. Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd, beschreven op voorgedrukte boorformulieren en gefotografeerd met een Panasonic Lumix DMC-FT30 camera.

Boring BP1 werd uitgevoerd met behulp van een Edelmanboor door de onduidelijkheid over de locatie van mogelijke nutsleidingen.

De aardkundige situatie is gemiddeld tot 120 à 360 cm-mv gedocumenteerd. Hiermee is de diepste aardkundige eenheid waargenomen die relevant is voor het archeologisch vooronderzoek.

Het bodemonderzoek werd onder droge, zonnige tot bewolkte omstandigheden uitgevoerd op 5 maart 2021.

Figuur 20: Zijaanzicht van de Geoprobe boormachine die gehanteerd werd tijdens dit landschappelijk bodemonderzoek.

4.5 Observaties

4.5.1 Terreinfoto's

Figuur 21: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP1, genomen in oostelijke (links) en zuidelijke richting (rechts).

Figuur 22: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP2, genomen in noordwestelijke (links) en noordoostelijke richting (rechts).

Figuur 23: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP3, genomen in noordelijke (links) en zuidelijke richting (rechts).

Figuur 24: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP4, genomen in westelijke (links) en oostelijke richting (rechts).

Figuur 25: Omgevingsfoto's ter hoogte van BP5, genomen in zuidoostelijke (links) en zuidwestelijke richting (rechts).

Figuur 26: Omgevingsfoto's met zicht op de noordelijke bestaande kelder. De foto's zijn genomen vanuit zuidoostelijke (links) en zuidwestelijke richting (rechts).

4.5.2 Lithologie, lithostratigrafie en bodem

Hieronder worden de lithologie, lithostratigrafie en bodemopbouw van de boringen beschreven. Boringen met een gelijkaardige opbouw worden gegroepeerd. De foto's van de boringen die hieronder worden weergegeven zijn detailfoto's. De overzichtsfoto's waarop de volledige lengte van de liners zichtbaar is zijn meegegeven onder Bijlagen.

4.5.2.1 Boring BP1

De maaiveldhoogte ter hoogte van boorpunt BP1 bedroeg 17.40 m TAW. De omgeving van deze boring was niet verhard en was in gebruik als binnentuin.

Vanaf het maaiveld tot aan het einde van de boring (ca. 120 cm-mv) was de bodem opgebouwd uit een donkerbruin antropogeen pakket. Het sediment bestond uit goed humeus, fijn tot matig fijn lemig zand met doorheen het hele pakket baksteen- en puinspikkels in vermengd.

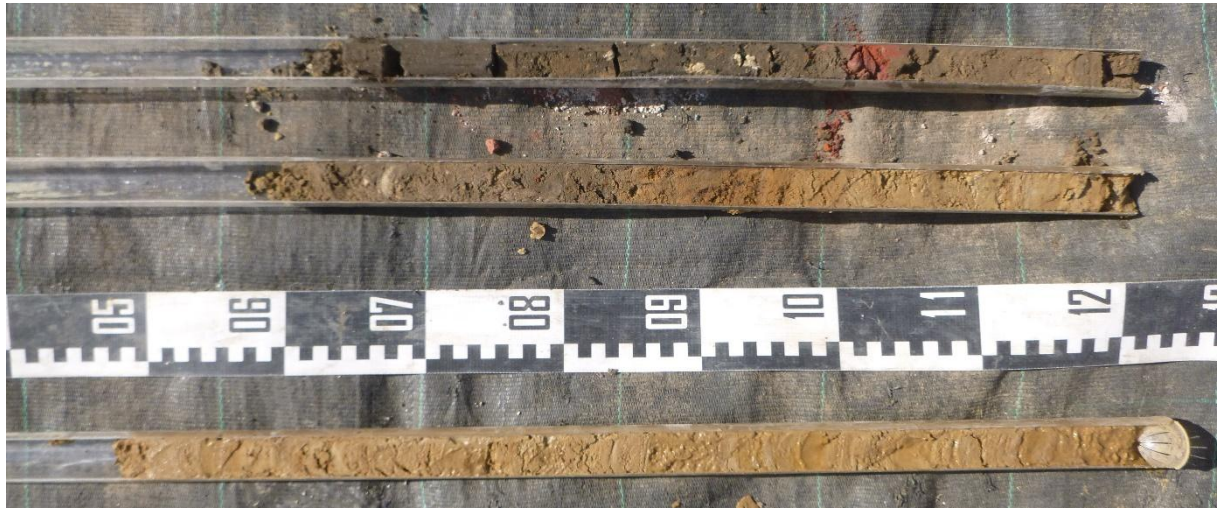
Figuur 27: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

4.5.2.2 Boring BP2

De maaiveldhoogte ter hoogte van boorpunt BP2 bedroeg 16.93 m TAW. De omgeving van deze boring was braakliggend maar niet bebouwd. Net ten westen van deze boring was een kelder tot op ca. 2.50 à 2.80 m-mv.

Vanaf het maaiveld tot op 180 cm-mv bestond de boring uit een antropogeen pakket. Tussen 0 en 70 cm-mv was dit pakket opgebouwd uit donkerbruin, fijn- tot matig-fijnkorrelig lemig zand met daarin puinfragmenten. Hieronder was er tot op 80 cm-mv purperrode baksteen aanwezig. Tussen 80 en 180 cm-mv was opnieuw een laag lemig zand zichtbaar. Het sediment had een grijsbruine kleur en bevatte vlekken moedermateriaal en baksteenspikkels.

Vanaf 180 cm-mv werd de natuurlijke bodem aangetroffen. Tot op 220 cm-mv kon deze bodem omschreven worden als matig fijn tot fijn lemig zand. Het sediment had tot op 200 cm-mv een okeroranje kleur, daaronder had het een lichtere tint. Tot slot werd er tussen 220 en 360 cm-mv een pakket aangeboord dat bestond uit afwisselend laagjes lemig materiaal met een oker kleur en laagjes lemige klei tot klei met een geelbeige kleur.

Figuur 28: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

4.5.2.3 Boring BP3

De maaiveldhoogte ter hoogte van boorpunt BP3 bedroeg 17.03 m TAW. De omgeving van deze boring was begroeid met gras en was in gebruik als binnentuintje.

Vanaf het maaiveld tot op ca. 270 cm-mv werd een antropogene bodem aangetroffen. Tussen 0 en 210 cm-mv bestond deze bodem uit donkerbruin lemig zand. Het sediment was humeus en bevatte veel baksteenspikkels. Tussen 20 en 40 cm-mv was er een laag in dit sediment waar de hoeveelheid puin groter was. Op een diepte van 150 cm-mv was het sediment humeuzer en had het een donkergrijze kleur. Tot op 190 cm-mv werden er in deze laag tevens wortelresten aangetroffen. Tussen 210 en 270 cm-mv bestond het antropogene pakket uit rode en purperen baksteenfragmenten en kalkmortel.

Vanaf 270 cm-mv werd de natuurlijke moederbodem aangetroffen. Tot op het einde van de boring kon deze bodem omschreven worden als fijnkorrelig, lemig zand met een oker kleur.

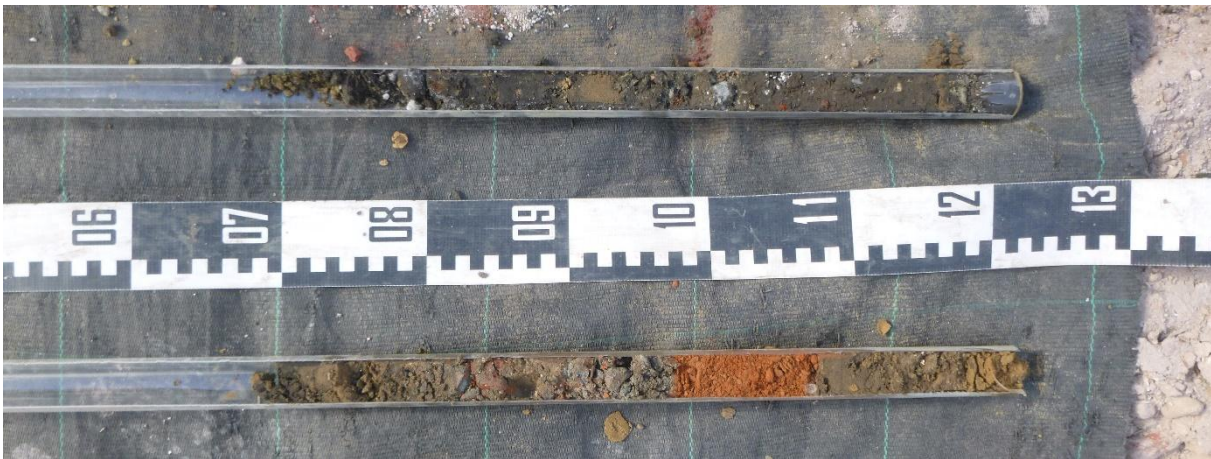
Figuur 29: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

4.5.2.4 Boring BP4

De maaiveldhoogte ter hoogte van boorpunt BP4 bedroeg 17.62 m TAW. De omgeving van deze boring was tot voor kort bebouwd en momenteel braakliggend.

Tot op 140 cm-mv bestond de boring uit donkerbruin lemig zand. Het sediment was humeus en bevatte vlekken moederbodem en veel puinspikkels en –fragmenten. Hieronder werd er tot op 200 cm-mv allerlei puin en rode baksteen aangetroffen. Tussen 200 en 225 cm-mv was er opnieuw een donkerbruine laag lemig zand zichtbaar. Ook hier waren puinspikkels aanwezig.

Vanaf 225 cm-mv werd de onverstoorte moederbodem aangeboord. Tot op het einde van de boring (ca. 240 cm-mv) kon deze bodem omschreven worden als okerkleurig lemig zand.

Figuur 30: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

4.5.2.5 Boring BP5

De maaiveldhoogte ter hoogte van boorpunt BP5 bedroeg 17.41 m TAW. De omgeving van deze boring was braakliggend.

Tussen het maaiveld en ca. 80 cm-mv bestond het opgeboorde materiaal uit allerlei puin en purperen baksteen. Hieronder werd er tot op 270 cm-mv een dik pakket lemig zand aangetroffen. Het sediment was goed humeus, had een donkerbruine kleur en bevatte een lage concentratie aan puinspikkels en steenfragmenten.

Vanaf 270 cm-mv werd de natuurlijke bodem aangeboord. Tot op het einde van de boring werd een gelijkaardige opbouw waargenomen als in boring BP2. Het lemige zand was aanwezig tot op 315 cm-mv. Hieronder werd het pakket van afwisselend lemige en kleigere lagen opgeboord.

Figuur 31: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

4.5.3 Structuren

In boring BP5 werd mogelijk een opgevulde gracht waargenomen.

4.5.4 Planten en hout

In boring BP3 werd er tussen 150 à 190 cm-mv enkele resten van (boom)wortels opgemerkt.

4.5.5 Dierlijke resten

Er werden geen dierlijke resten aangetroffen.

4.5.6 Sporenfossielen

Er werden geen sporenfossielen aangetroffen.

4.5.7 Antropogene invloeden

In alle boringen werden tot op aanzienlijke diepte sporen van menselijke invloeden aangetroffen. Dit vooral in de vorm van (baksteen)puin.

4.6 Synthese en interpretatie

4.6.1 Aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied

De aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied kan omschreven worden als een sterk antropogeen beïnvloede bodem met een A-C bodemprofiel. Er werden geen goed bewaarde bodems of stabilisatiehorizonten aangetroffen.

De bodem bestond in de diepere delen van de boringen uit afwisselend lemig sediment en kleiigere lagen. Deze sedimenten werden vermoedelijk op fluviatiele wijze (fluvioperiglaciair of niveo-fluviatiel) afgezet tijdens het Pleniglaciaal. Tijdens de droge en koude periode aan het einde van het Würmpleniglaciaal werden sedimenten vanuit het noordwesten van het land vervoerd door de overheersende luchtstromen uit deze windrichting⁵. Deze niveo-eolische sedimenten konden zo de fluviatiele afzettingen afdekken, zoals ook zichtbaar is in de boringen. De informatie die uit de boringen kon worden afgeleid sluit nauw aan bij de gegevens van de Bodemkaart en Quartairgeologische kaart.

4.6.2 Postdepositionele processen

In boring BP5 werd er een aanzienlijk, humeus pakket aangetroffen. Deze afzettingen kunnen mogelijk geïnterpreteerd worden als de opvulling van een gracht. Mogelijk gaat het hier om een deel van de gracht met *éscarpe* van het fort.

De dikke antropogene pakket zijn vermoedelijk tot stand gekomen, deels als ophoging, deels als versterking, tijdens het realisatie van de vroegere militaire infrastructuur en bewoning en tijdens de bouw en sloop van de recentere bebouwing.

4.7 Archeologische verwachtingen

4.7.1 Diepte, aard en ouderdom

De natuurlijke bodem bevond zich op een diepte van ca. 180 à 225 cm-mv (15.13 à 15.37 m TAW) in boringen BP2 en BP4. Ter hoogte van BP3 en BP5 bevond dit niveau zich pas op een diepte van 270 cm-mv (14.33 à 14.71 m TAW). In boring BP5 was er boven de natuurlijke afzettingen een vermoedelijke opgevulde gracht aanwezig. De bovengrens van deze gracht bevond zich op 80 cm-mv (16.61 m TAW).

Op basis van het bureauonderzoek is er een verhoogde verwachting inzake laatmiddeleeuwse bewoning en vroegmoderne militaire infrastructuren.

4.7.2 Aspecten van conservering

De sterke antropogene invloeden hebben reeds een impact gehad op het bodemarchief. Een goed bewaarde bodem of begraven stabilisatieniveaus werden niet aangetroffen in de boringen. De trefkans inzake *in-situ* bewaarde artefactensites is dus zeer gering.

⁵ Overgenomen uit de verklarende tekst bij kaartblad 'Kortrijk 83W'.

5 Prospectie met ingreep in de bodem

5.1 Beschrijving van de onderzoeksopdracht

Het proefsleuvenonderzoek, op 30/03/2021 en 31/03/2021, werd uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. In functie hiervan werd reeds vooronderzoek verricht in de vorm van een bureaustudie. Op basis van dit vooronderzoek kon de aanwezigheid van een archeologische site niet worden bevestigd noch worden ontkend. Daarom werd een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd op het volledige projectgebied dat werd bedreigd door de geplande werken

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

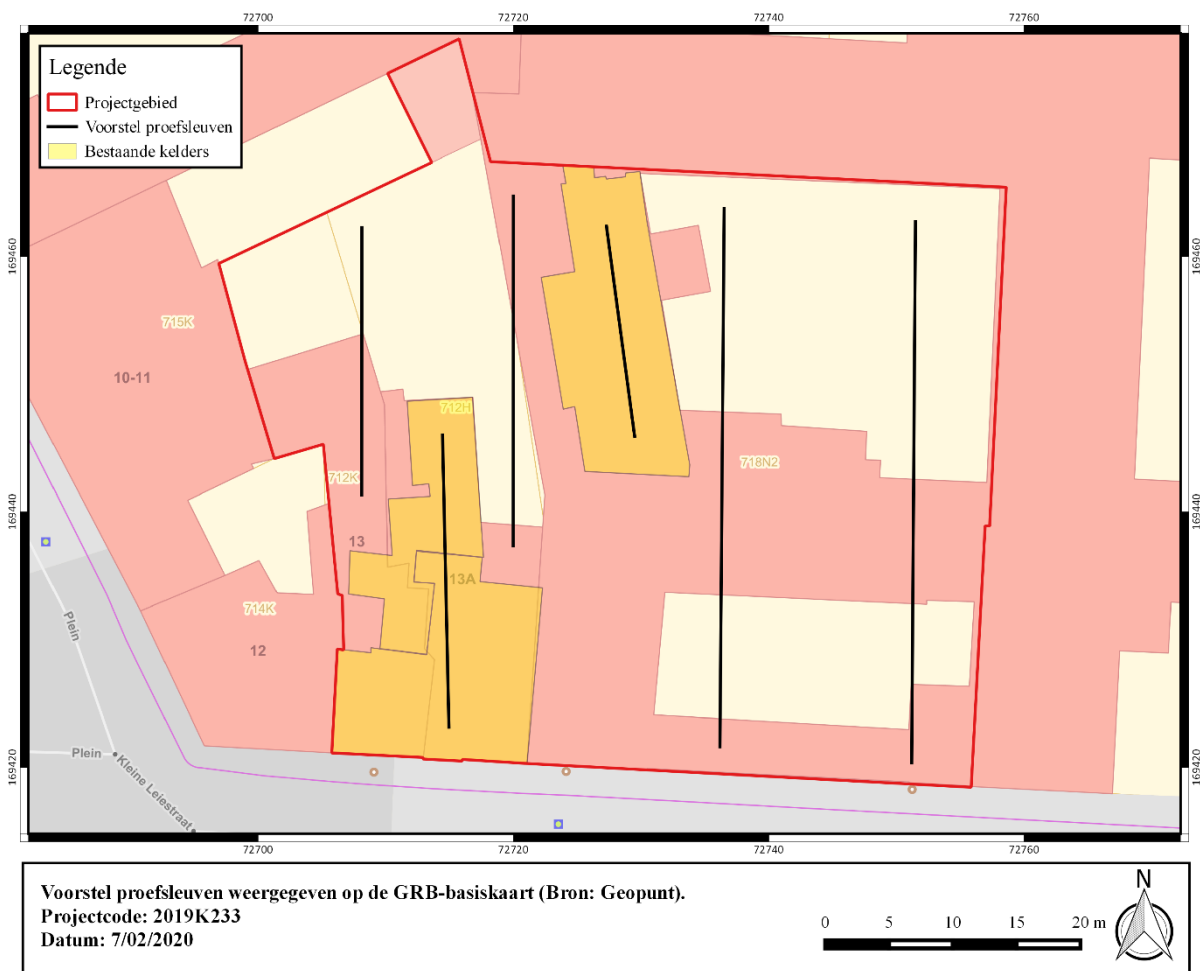
Bij het uitvoeren en uitwerken van de archeologische prospectie moeten minstens volgende vragen beantwoord worden:

- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten (bewoning, ambachtelijke activiteiten) hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Kan op basis van de bekomen info de stratigrafische kennis van de omgeving bijgesteld/bevestigd worden?
- Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het

vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

In totaal werden 6 proefsleuven geadviseerd met een noordwest-zuidoostelijke oriëntatie. ‘Het onderzoeksgebied is ca. 2563 m² groot. De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.’

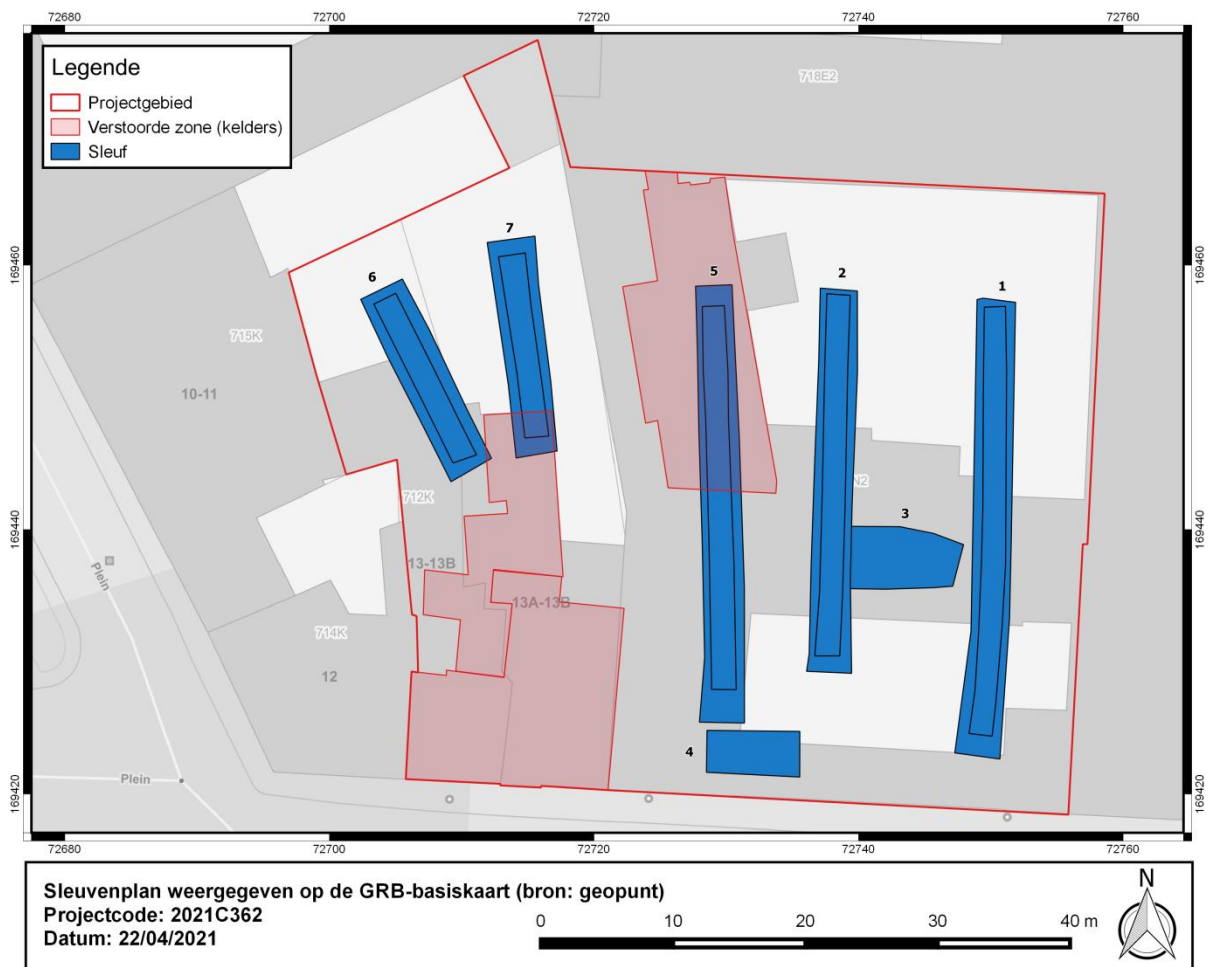
Figuur 32: Programma van maatregelen: voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

5.2 Werkwijze en strategie

5.2.1 Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven, in een uitgesteld traject⁶.

De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden. Het onderzoek vond plaats op een site met complexe verticale stratigrafie.

Figuur 33 De aangelegde proefsleuven en kijkvensters op de GRB-basiskaart. (bron: Ruben Willaert nv)

Voor de aanvang van de werken werd door de opdrachtgever gecommuniceerd dat een zekere marge moest ingecalculeerd worden ten opzichte van het bestaande gebouwenbestand. Ook werd er op gewezen dat één van de geadviseerde proefsleuven (de tweede proefsleuf aan de westelijke zijde) ter hoogte van de te behouden woning bevond.

⁶ Voor de aanvang van het proefonderzoek moest het aanwezige gebouwenbestand afgebroken worden.

In totaal werden 7 proefsleuven/werkputten aangelegd op het terrein, dit kwam neer op 453m² of 19% van de onderzoekbare zone.

5 sleuven hadden een noord-zuid oriëntatie (sleuf 1, 2, 5, 6 en 7), 2 sleuven een oost-west oriëntatie (sleuven 3 en 4). Sleuf 3 kan eerder als een kijkvenster beschouwd worden, een uitbreiding van sleuf 2. Sleuf 4 aan de zuidelijke zijde werd aangelegd om de bewaringstoestand van de op het kaartmateriaal aanwezige historische bebouwing na te gaan.

Sleuf	Oppervlakte (m ²)
1	105
2	87
3	36
4	23
5	90
6	58
7	54

Figuur 34 Tabel met oppervlaktes van de proefsleuven.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. Aangezien alle metingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput (zie 6.1.).

5.2.2 Organisatie van het onderzoek

Het proefputtenonderzoek werd uitgevoerd van dinsdag 30 maart 2021 tot woensdag 31 maart 2021 onder zonnige omstandigheden. Erkend archeoloog Bart Bot trad op als veldwerkleider en Elenora Vanbrabant als assistent-archeoloog. De metingen op het terrein gebeurden door Elenora Vanbrabant met een Total-Station. De opmetingen van de sleuven, profielen en hoogtes werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Elenora Vanbrabant.

5.2.3 Advies specialisten en wetenschappelijke advisering

Op woensdag 31 maart bezocht erfgoedconsulente Nancy Lemay (Agentschap Onroerend Erfgoed) de werf.

5.2.4 Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota⁷ van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

⁷ [Vooronderzoek Kortrijk Plein 13 | Archeologieportaal Onroerend Erfgoed](#)

Figuur 35 Toestand van het plangebied net voor de start van het onderzoek.

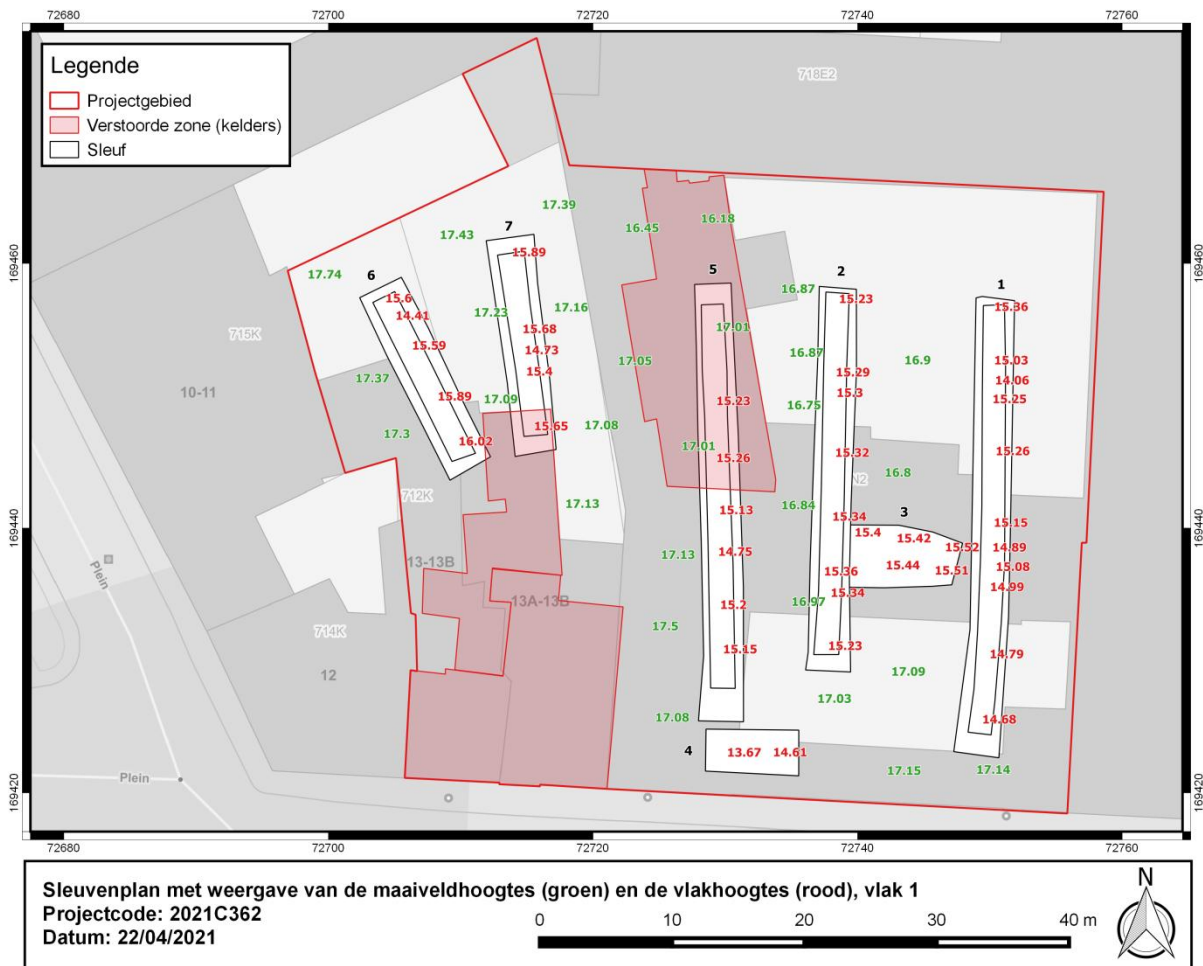

Figuur 36 Toestand van het plangebied net voor de start van het onderzoek.

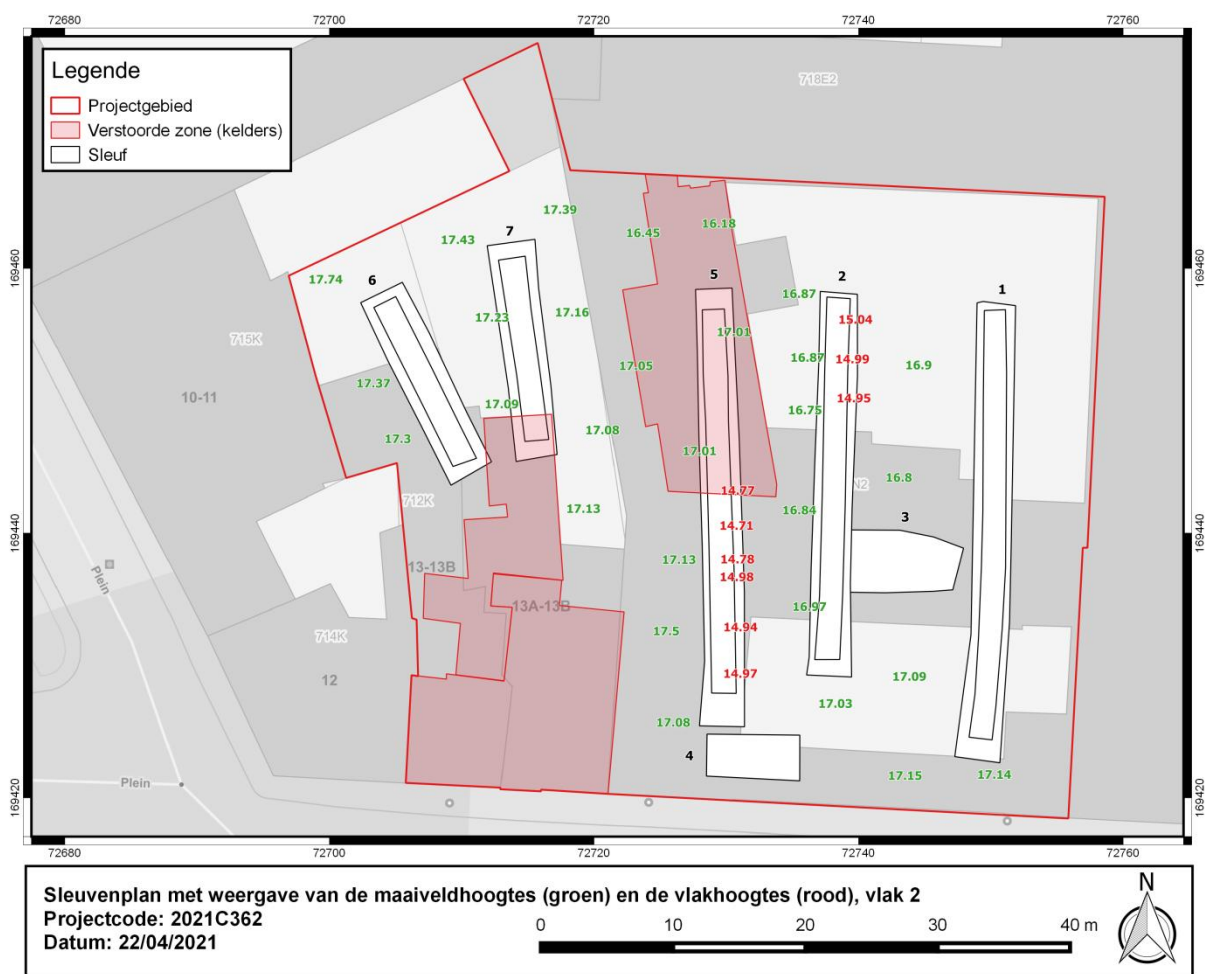
5.3 Resultaten van het proefputtenonderzoek

5.3.1 Overzicht van de proefputten

De archeologische site was niet zichtbaar op het niveau van het maaiveld. De TAW steeg naar de noordwestelijke hoek van het terrein. Op het noordelijke deel van het plangebied was in het vlak nog de aanwezige kelderruimte zichtbaar. In het noordelijke deel van sleuf 2 en het zuidelijke deel van sleuf 5 werd een vlak 2 aangelegd.

Figuur 37 Aangelegde proefsleuven vlak 1 met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood). (bron: geopunt)

Figuur 38 Aangelegde proefsleuven vlak 2 met maaiveldhoogtes (groen) en vlakhoogtes (rood). (bron: geopunt)

Figuur 39 Proefsleuf 1.

Figuur 40 Proefsleuf 2.

Figuur 41 Proefsleuf 3.

Figuur 42 Proefput 4.

Figuur 43 Proefput 5.

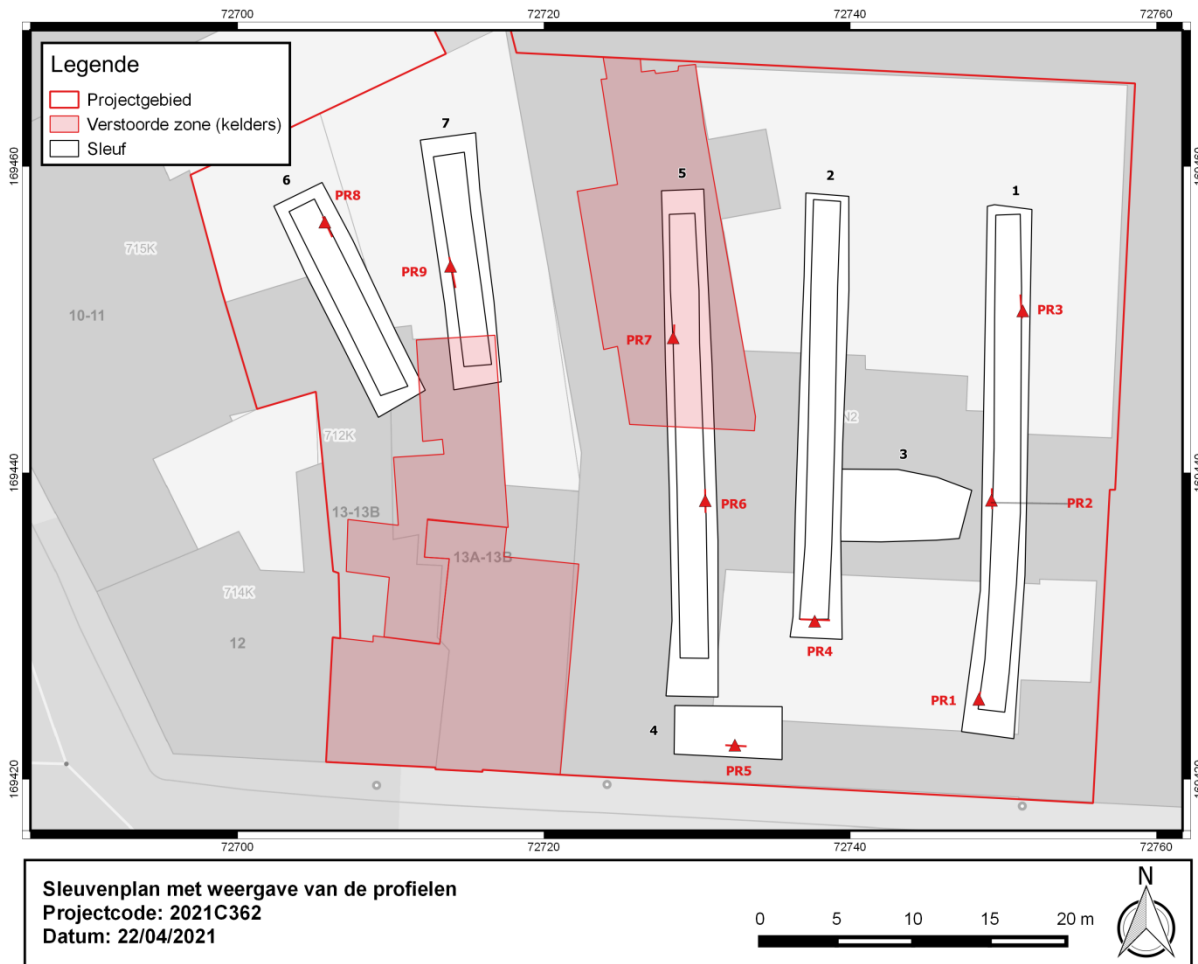
Figuur 44 Proefsleuf 6.

Figuur 45 Proefput 7.

5.4 Aardkundige opbouw/stratigrafie

Om de stratigrafische opbouw van het plangebied te onderzoeken werd in bijna elke proefsleuf een profiel aangelegd. In totaal werden 9 profielen aangelegd en geregistreerd. Hieronder zullen alle representatieve profielen besproken worden. Wanneer toepasselijk dan worden de profielen gebundeld besproken.

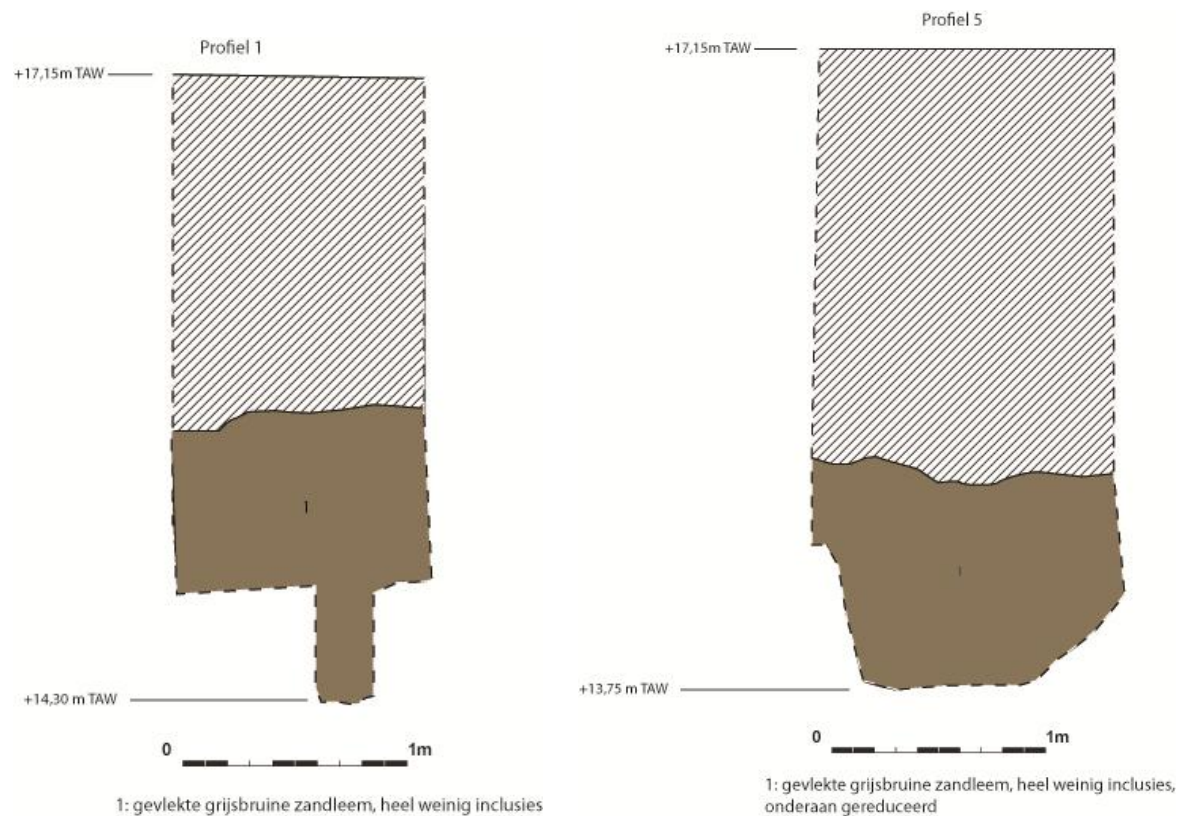

Figuur 46 Grondplan met aanduiding van de aangelegde profielen.

5.4.1 Profiel 1 en profiel 5

Bij de start van het proefsleuvenonderzoek werd onmiddellijk een profielput aangelegd omdat er niet direct een archeologisch niveau werd gevonden. Profiel 1 bevond zich in de zuidwestelijke hoek van proefsleuf 1. Tot op een diepte van -2,85m onder het oppervlak werd het profiel aangelegd, aan de onderzijde werd vrij vlug grondwater waargenomen waardoor het gevaar op inkalven van het reeds getrapte profiel groot was. Een bovenste pakket had een grijze kleur en vrij veel inclusies van baksteen en kalkmortel. Het pakket, met een dikte van 1,5m, kan vermoedelijk in verband gebracht worden met de afbraak van de recent aanwezige bebouwing. Onder dit gewoelde pakket werd een meer steriele laag waargenomen met een grijsbruine kleur. Het betrof hier duidelijk ook een laag die werd versmeten, ook binnen deze laag 1 werd geen diagnostisch materiaal aangetroffen. Betreft het hier een verstoord pakket die in verband met de recentelijk aanwezige bebouwing/afbraak in verband gebracht kan worden? Hoe dan ook werd de onaangeroerde grond hier niet bereikt, wat in de iets meer

noordelijker gelegen profielen wel het geval was. Een vergelijkbare situatie zoals op profiel 1 werd eigenlijk aangetroffen op profiel 5. Dit profiel situeerde zich aan de zuidelijke zijde van proefsleuf 4 en werd uitgegraven tot op een diepte van -3,4m onder het oppervlak. Ook hier opnieuw een sterk verstoord en rommelig bovenste pakket met een dikte van 1,9m, daaronder een bruingrijs pakket met weinig inclusies kalkmortel en baksteen. De grens tussen laag 1 en het bovenliggende pakket was telkens vrij scherp.

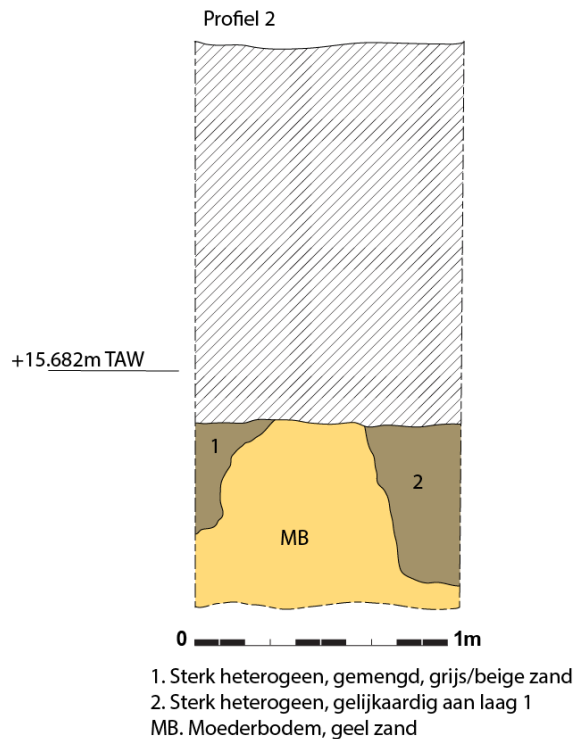
Figuur 47 Gedigitaliseerde tekening van profiel 1 en profiel 5.

Figuur 48 Profiel 1 (links), profiel 5 (rechts)

5.4.2 Profiel 2

Dit profiel bevond zich centraal, aan de westelijke zijde van proefsleuf 1, en werd geregistreerd tot op een diepte van -2,2m ten opzichte van het oppervlak. Opnieuw werd een vrij dik verstoord pakket aangetroffen, vanaf het oppervlak tot op een diepte van -1,3m (+15,48m TAW). Op dit niveau werd de onaangeroerde grond waargenomen, dit was een geelbruine vrij lichte zandleem. De overgang met de moederbodem was vrij scherp en duidelijk. Het is duidelijk dat de oorspronkelijke bodemopbouw sterk werd verstoord/afgetopt. In de moederbodem werden wel nog enkele sporen van bioturbatie (mollengangen) waargenomen. Ingegraven in deze moederbodem werden twee kuilen waargenomen (lagen 1 en 2) met een vrij steile wand en voor zover dit zichtbaar was een vrij vlakke bodem. Laag 1 was eigenlijk opgebouwd uit 2 laagjes, een bovenste gemengde vulling van bruingrijs zand en versmeten moederbodem. Daaronder een grijzig zand met dunne laagjes geelgrijs zand. In de vulling werden weinig spikkels houtskool en baksteen waargenomen. Jammergenoeg kon uit deze laag 1 en trouwens ook niet uit laag 2 diagnostisch materiaal verzameld worden. Laag 2 was iets homogener, grijsbruin met gelige moederbodem vlekken. De kuil was op het profiel nog 64cm dieper bewaard.

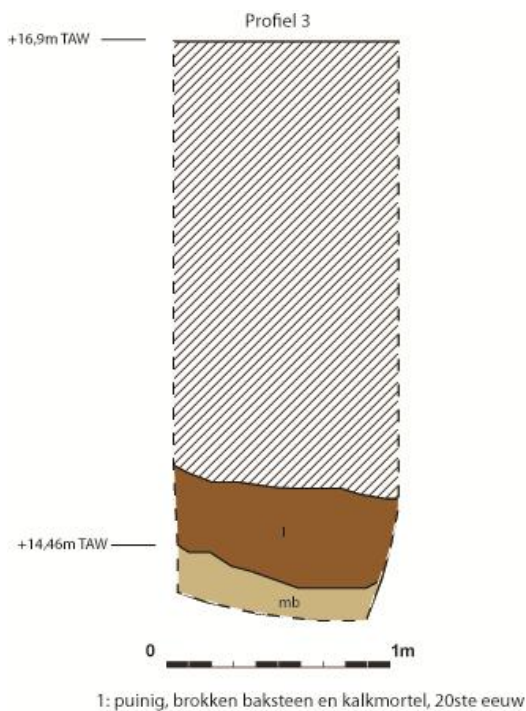

Figuur 49 Gedigitaliseerd profiel 2 en foto.

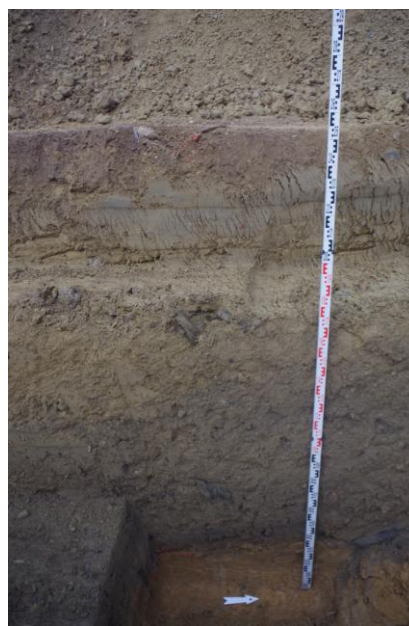
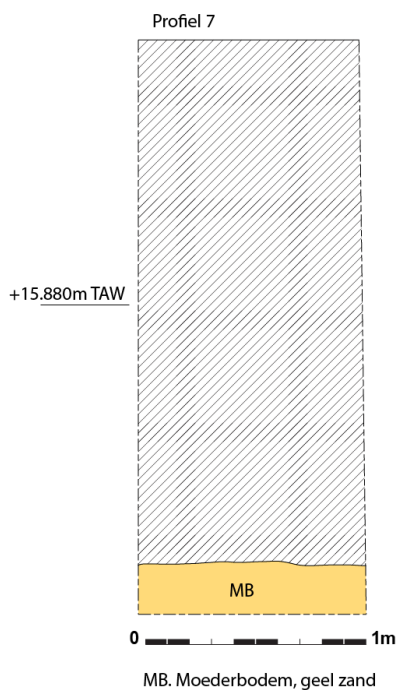
5.4.3 Profiel 3 en profiel 7

Op het noordelijke deel van proefsleuf 1 werd opnieuw een profiel aangelegd omdat het zoeken was naar een relevant archeologisch niveau. Profiel 3 lag aan de oostelijke zijde van de proefsleuf en werd geregistreerd tot op een diepte van -2,85m onder het oppervlak of tot op een TAW van +14,06m. Een dik verstoord pakket (ongeveer 1,8m dik) lag bovenop een sterk puinige laag (laag 1, dikte van 60cm). De overgang tussen laag 1 en de moederbodem was vrij scherp. Net zoals op profiel 2 is de oorspronkelijk bodem verstoord/afgegraven.

In het noordelijke deel van proefsleuf 5, ter hoogte van de recent aanwezige kelderruimte, werd aan de westelijke zijde een profiel aangelegd, profiel 7. Het profiel werd uitgegraven tot op een diepte van -2,6m onder het oppervlak. Op een diepte van -2,4m onder het oppervlak (+14,68m TAW) werd de moederbodem aangetroffen. De overgang met het bovenliggende verstoorde pakket was heel scherp, waarschijnlijk ten gevolge van de uitbraak van de kelderruimte.

Figuur 50 Gedigitaliseerde tekening van profiel 3 en foto.

Figuur 51 Gedigitaliseerde tekening profiel 7 en foto.

5.4.4 Profiel 4

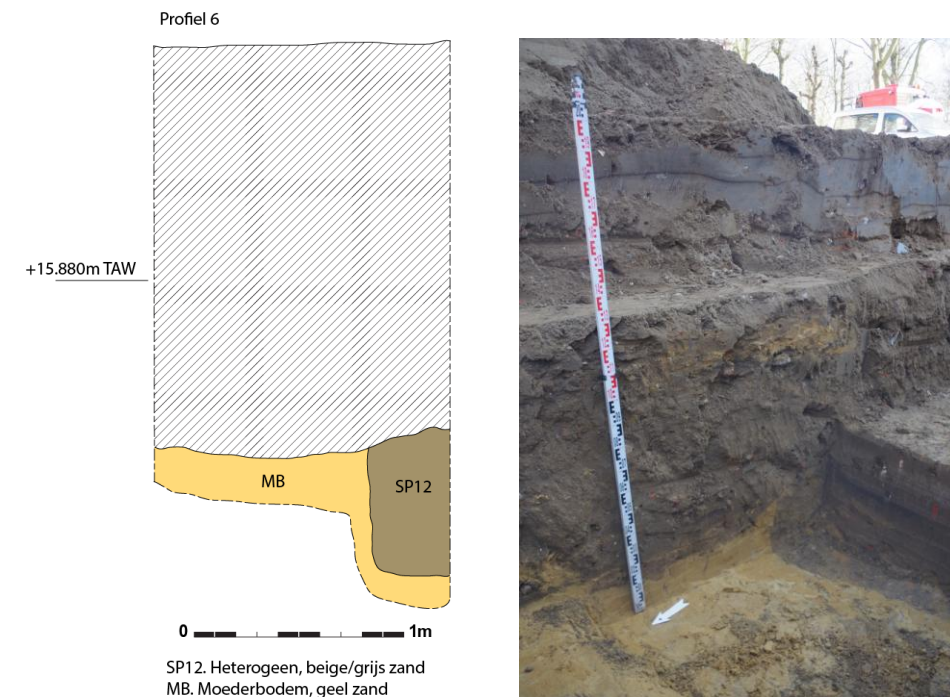
Op de zuidelijke zijde van proefsleuf 2 werd een profiel aangelegd omdat nu wel duidelijk een archeologisch niveau werd aangetroffen. Dit archeologisch niveau bevond zich onder een dik ophogingspakket (20ste eeuw) op een diepte van -1,54m onder het oppervlak of een TAW

van +15,54m. Op dit niveau werd de moederbodem aangetroffen maar ook een vulling van een vrij omvangrijke kuil. De vulling was grijsig gevlekte met vlekken moederbodem, brokjes baksteen en spikkels houtskool. In de vulling van dit spoor 1 werd romeins aardewerk aangetroffen (VNR. 1), o.a. een randfragment van een *mortarium* (wrijfschaal) en een wandfragment briquetagemateriaal (zoutwinning).

Een gelijkaardig profiel is profiel 6 in proefsleuf 5. Het profiel werd aangelegd aan de oostelijke zijde van de proefsleuf. Op ongeveer -1,8m onder het oppervlak (+15,08m TAW) werd de moederbodem en een kuil (spoor 12) waargenomen. Het bovenliggende pakket betrof een sterk gerommeld en verstoord pakket. Uit spoor 12 werd aardewerk verzameld. Het ging om zowel laatmiddeleeuws (VNR. 19) als romeins aardewerk (VNR. 20).

Figuur 52 Gedigitaliseerde tekening van profiel 4 en foto.

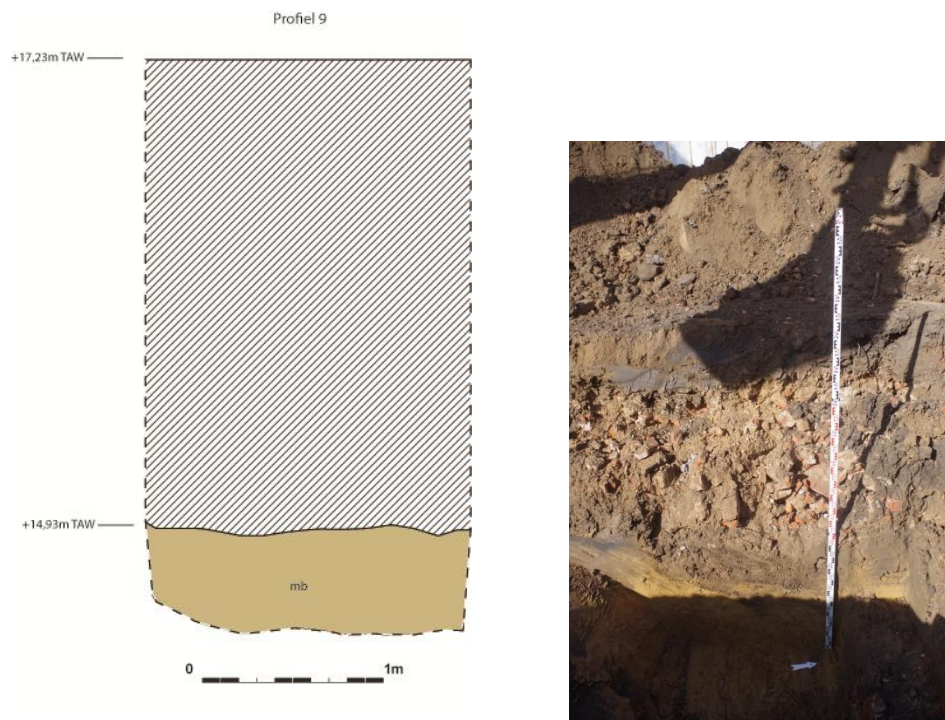
Figuur 53 Gedigitaliseerde tekening van profiel 6 en foto.

5.4.5 Profiel 8 en profiel 9

Op het noordelijke deel van proefsleuf 6 werd aan de oostelijke zijde profiel 8 aangelegd. Het profiel werd aangelegd tot op een diepte van -3,3m (+14,41m TAW) onder het oppervlak. Op deze diepte werden nog steeds recente, puinige pakketten waargenomen. Profiel 9 bevond zich centraal in proefsleuf 7 aan de westelijke zijde. Het profiel werd uitgegraven tot op een diepte van -2,5m onder het oppervlak. De moederbodem werd aangetroffen op een diepte van -2,3m onder het oppervlak. Het bovenliggende pakket was sterk verstoord en rommelig.

Figuur 54 Profiel 8.

Figuur 55 Gedigitaliseerd profiel 9 en foto.

5.4.6 Conclusie profielen

Op alle profielen waar de onaangeroerde grond werd waargenomen werd een scherpe grens met het bovenliggende pakket waargenomen. Het is duidelijk dat de oorspronkelijke bodemopbouw werd afgetopt/weggegraven tijdens bouwwerken, sloopwerken of winningsactiviteiten. Op alle profielen werd een vrij dik ophogingspakket opgetekend, een pakket die in 20ste – 21ste eeuw te dateren is en in verband met de bouw/afbraak van het gebouwenbestand te brengen is.

Op het zuidelijke deel van het plangebied (profielen 1 en 5) en in de noordwestelijke hoek (profiel 8) werd geen archeologisch niveau aangetroffen. De verstoringspakketten reikten te diep en de onaangeroerde grond werd er niet aangetroffen.

5.5 Assesment sporen

Figuur 56 Allesporenkaart vlak 1.

Figuur 57 Allesporenkaart vlak 2.

5.5.1 Proefsleuf 1

In deze eerste sleuf werden geen spoornummers uitgedeeld. Zoals reeds bij de bespreking van de profielen werd meegegeven werd er geen duidelijk archeologisch niveau waargenomen. Enkel ter hoogte van profiel 2 werden duidelijk 2 insnijdingen van kuilen waargenomen (zie 5.4.2. profiel 2). Er kon echter geen diagnostisch materiaal worden verzameld, ook in vlak konden de kuilen niet worden afgelijnd. Verder noordwaarts in de proefsleuf was de bodem opnieuw sterk verstoord (zie 5.4.3. profiel 3).

5.5.2 Proefsleuf 2 en proefsleuf 3/kijkvenster

Al onmiddellijk bij de start van de tweede proefsleuf bleek het een ander verhaal. Op een diepte van -1,5m werden aflijningen zichtbaar en werd er tevens aardewerk en dierlijk botmateriaal waargenomen in de vullingen. S1 lag aan de zuidelijke zijde van de proefsleuf en was zichtbaar op profiel 4. In vlak werd een vrij omvangrijke kuil (minimum 2,4m x 1,8m) waargenomen waarvan de grijsbruine, licht gevlekte vulling vrij scherp aftekende tegen de geelbeige zandige moederbodem. In de vulling werden weinig spikkels/brokjes bouw materiaal waargenomen. Wel werden enkele scherven romeins aardewerk (VNR. 1) en dierlijk bot (VNR. 2) verzameld. S2 bevond zich aan de westelijke wand van de sleuf. De kuil (1m x 0,4m) had een gelijkaardige vulling als S1. Ook in deze vulling werd wat in de romeinse periode te dateren schervenmateriaal gerecupereerd (VNR. 3). Tussen sporencluster S1/S2 en S3/S4/S5/S6 bevond zich een bruingrijze lossere vulling met brokken baksteen die

als een verstoringslaag kan worden aanzien. Net ten noorden van deze verstoring lag S3, een kuil met grijsbruine vulling gelijkend op S1 en S2. In de vulling werd rood als grijs aardewerk verzameld dat in de laatmiddeleeuwse periode gedateerd kan worden. S3 oversneet S4, een kuil met op het eerste zicht een rondere aflijning en een lichtere grijze en gevlekte vulling. Op dit spoor werd een kleine coupe geplaatst. Op de doorsnede kon een steile wand herkend worden, de onderzijde van de kuil werd niet bereikt (minimaal 50cm diep). In de vulling werd romeins aardewerk verzameld en één vermoedelijk intrusief scherfje laatmiddeleeuws materiaal (VNR. 4). Ten oosten van S4 lag S5, een kuil met een gelijkaardige vulling als S4. Ook op deze kuil werd een doorsnede geplaatst, een schuin oplopende wand werd waargenomen, de coupe werd geplaatst tot op een diepte van -0,5m, de onderkant werd niet bereikt. Omdat ook uit deze kuil vrij veel romeins aardewerk werd verzameld werd een kijkvenster aangelegd (werkput 3) in oostelijke richting. Uit dit kijkvenster bleek S5 vrij groot te zijn en was het moeilijk om een duidelijke contour af te lijnen. Enkel op basis van de vulling (soms wat houtskoolrijker zoals S11, dan weer wat meer brokjes bouw materiaal zoals S10) werden enkele spoornummers uitgedeeld. Centraal in het kijkvenster werd een boring geplaatst, daaruit bleek dat S5 nog circa -1,10m onder het archeologisch niveau was uitgegraven (+14,3m TAW). S6 is een kuil waarvan de contouren niet duidelijk zijn. De kuil werd aangetroffen net ten noorden van S4 en S5 en blijkt ook door te lopen in het kijkvenster. In de vulling werd zowel romeins als laatmiddeleeuws aardewerk gevonden (VNR.7). Tussen S6 en S7 werd een verstoord pakket waargenomen. S7 lag in het noordelijke deel van de sleuf, heeft vermoedelijk een rechthoekige vorm met een waargenomen lengte en breedte van 2m en 1,4m. Uit de boring bleek het spoor nog -50cm dieper bewaard. Uit de vulling werd zowel romeins als laatmiddeleeuws materiaal verzameld (VNR. 8). Om de diepte van het verstoringspakket aan de zuidelijke en noordelijke zijde van S7 na te gaan werd een 2de vlak aangelegd over een lengte van ongeveer 8m en 30cm dieper dan het eerste vlak (+15m TAW). Er werden nog 4 afzonderlijke kuilen opgetekend (S13 t.e.m. S16). Allen hadden een vrij gelijkaardige vulling. Uit S13 werd een fragment romeins glas gerecupereerd (VNR. 24), uit S14 een randscherf laatmiddeleeuws aardewerk (VNR. 25).

Figuur 58 Overzichtsfoto's van de sporen po het zuidelijke deel van proefsleuf 2.

Figuur 59 Coupe op S4.

Figuur 60 Coupe op S5.

Figuur 61 Kijkvenster, werkput 3.

Figuur 62 Vlak 2 op het noordelijke deel van proefsleuf 2.

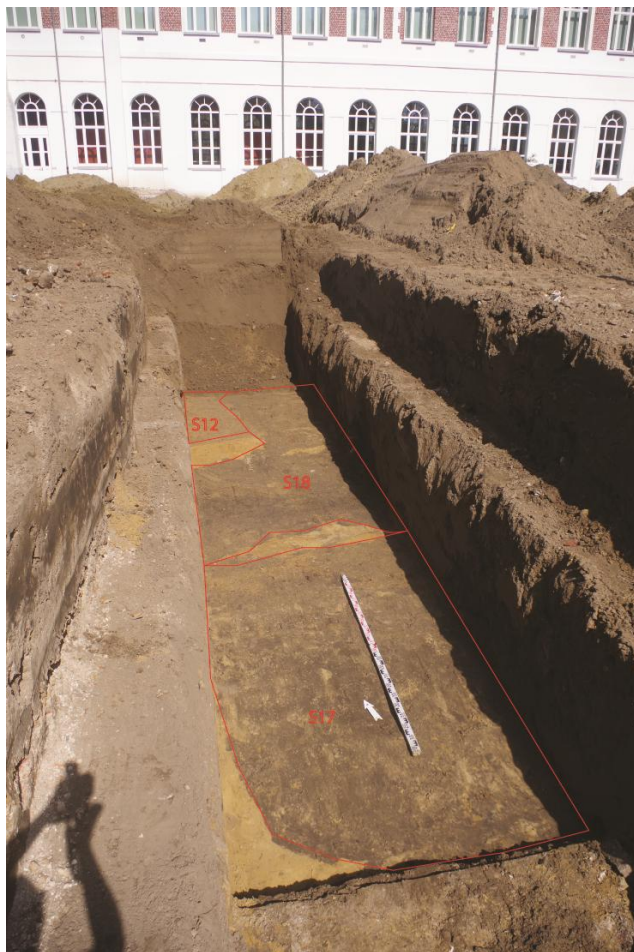
Figuur 63 Boring ter hoogte van S7.

5.5.3 Proefsleuf 4

Deze proefsleuf werd aangelegd om de eventuele aanwezigheid van historische bebouwing te controleren (cfr. Deventer en Sanderus). Zoals reeds tijdens de bespreking van de profielen aangehaald werd er geen relevant archeologisch niveau vastgesteld. Tot op een diepte van -3,4m werd nog steeds een antropogeen pakket waargenomen. Hoe dan ook werd in geen geval oude funderingsresten, vloerniveaus e.d.m. aangetroffen.

5.5.4 Proefsleuf 5

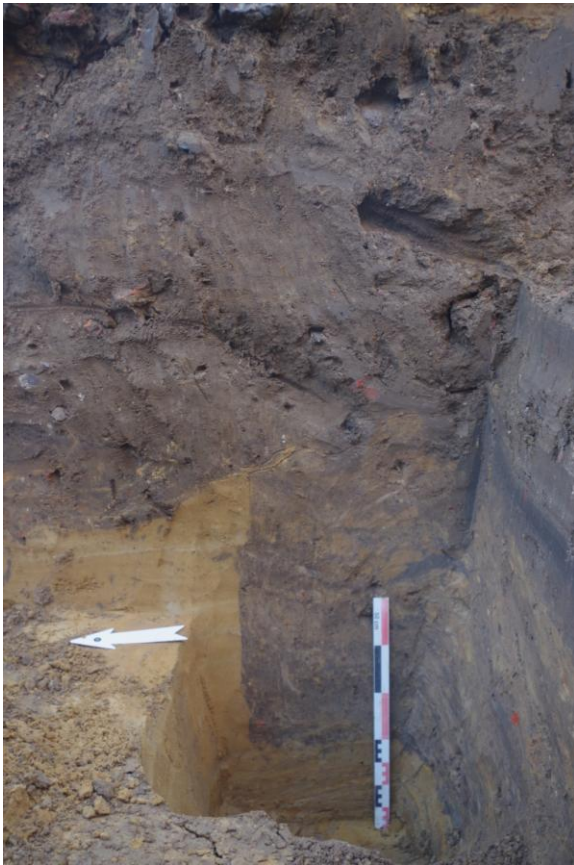
Aanvankelijk werd proefsleuf 5 aangelegd op +15,15m TAW, iets onder het niveau waarop de sporen werden waargenomen in proefsleuf 2 en 3. Omdat enkel een verstoord ophogingspakket werd waargenomen werd een tweede vlak aangelegd op een diepte van +14,95m TAW. In vlak werden 2 vrij grote kuilen waargenomen S17 en S18. De kuilen hadden een gevlekte grijsbruine vulling met inclusies van baksteen en (kalk)mortel. De vulling van kuil S17 (VNR. 26) bevatte zowel romeins als laatmiddeleeuws aardewerk. Een boring in de kuil toonde aan dat de kuil op die plaats nog 40cm dieper bewaard was. S18 bevatte romeins aardewerk (VNR. 27). Reeds in vlak 1 werd S12 waargenomen. Ter hoogte van profiel 6 werd een sondering gemaakt op deze kuil S12. Op de doorsnede werden vrij steile wanden en een vlakke bodem waargenomen. De kuil was nog circa 70cm onder het verstoord ophogingspakket bewaard tot op een TAW van +14,44m. Uit de vulling werd zowel romeins als laatmiddeleeuws aardewerk gehaald (VNR. 19 en 20). Op het noordelijke deel van de proefsleuf bevond zich de uitgebroken kelderruimte. Op een diepte van +14,68m TAW werd de moederbodem aangetroffen. Het bovenliggende pakket betrof een verstoord opvullingspakket, vermoedelijk gestort tijdens de uitbraak van de kelderruimte.

Figuur 64 Vlak 2 op het zuidelijke deel van proefsleuf 5.

Figuur 65 Boring ter hoogte van S17.

Figuur 66 Sondering op S12.

5.5.5 Proefsleuf 6 en 7

In deze twee sleuven werd geen relevant archeologisch niveau gevonden. In proefsleuf 6 werd tot op een diepte van +14,4m TAW nog altijd puinige recente ophogingspakketten gevonden (profiel 8). Een zelfde beeld werd waargenomen in proefsleuf 7, hier ook enkel rommelige pakketten (zie profiel 9).

5.6 Assesment vondsten

Tijdens het onderzoek werden vijf vondstencategorieën verzameld, namelijk aardewerk en dierlijk bot, glas, bouw materiaal en metaal.

5.6.1 Aardewerk

Het aangetroffen aardewerk tijdens het proefonderzoek wordt gebruikt als relatieve datering van de verschillende sporen.

- VNR 1: uit S1 werd een randfragment van een *mortarium* verzameld. Een *mortarium* is een wrijfschaal met een horizontale of afhangende rand gebruikt voor het mengen van ingrediënten. Voorts werden nog een rand- en bodemfragment in grijs gedraaid aardewerk en een wandfragment van een zoutcontainer verzameld. Het is geweten dat bij de zoutproductie het zout in de container bleef en op die manier werd getransporteerd. Het is dan ook niet onlogisch dat fragmenten van dergelijke containers worden aangetroffen op (binnenlandse) romeinse sites⁸.

Figuur 67 Het vondstenmateriaal uit VNR. 1.

- VNR 3: uit de kuil S2 werd een halsfragment van een beker in *terra nigra* gevonden (1ste eeuw n.Chr.) met concentrische gegladde cirkels. Verder kunnen nog een rand- en wandfragment grijs gedraaid aardewerk worden vermeld.
- VNR 4 en 28: uit de vulling van winningskuil S3 werd een wandfragment grijs aardewerk en een wandfragment rood aardewerk met intern dekkend loodglazuur

⁸ Van den Broeke P., 2007, p. 71.

verzameld, te dateren in de late middeleeuwen. Uit de romeinse periode werd zowel zeepwaar als grijs gedraaid, deels geglad aardewerk gevonden.

- VNR 5: 1 rand- en wandfragment zijn afkomstig van een beker, 2 wandfragmenten behoren tot de groep Scheldevallei kruikwaar. 1 wandscherfje middeleeuws Langerwehe is vermoedelijk intrusief. S4 kan in de romeinse periode gedateerd worden.
- VNR 6, VNR. 11, VNR. 29: het betreft een vrij grote context romeins aardewerk uit de vulling van S5. Verschillende scherven behoren tot de groep Scheldevallei kruikwaar, te herkennen aan het typische wit/beige/oranje baksel. 2 wandfragmenten hadden een aanzet van een oor, één wandfragmenten had een externe witte engobe. 1 wandfragment gebronsd aardewerk kan in de 1ste – 3de eeuw gedateerd worden⁹. 1 randfragment en 7 wandfragmenten behoren tot het *terra nigra* aardewerk. Op de scherven werden groeven aangebracht met een kerfmes. 9 wandfragmenten met een sterk vegetatieve verschraling kunnen als briquetagemateriaal (zoutcontainer) worden bestempeld. Tot slot werden nog een 4-tal randfragmenten en 1 wandfragment en 1 bodemfragment *terra sigillata* verzameld. Één rand van een kom behoort tot een Dragendorff 37 (1ste – 2de eeuw n. Chr.). Een bodemfragment is afkomstig van een wrijfschaal type Dragendorff 45 uit de 2de – 3de eeuw. Een wandfragment kan worden toegewezen aan een *dolium*. Een randfragment is afkomstig van een bord in Pompejaans aardewerk uit de 1ste eeuw v. Chr. – 3de eeuw n. Chr. 4 wandfragmenten behoren tot het geveerd aardewerk (3de – 4de eeuw n. Chr.)¹⁰.

Figuur 68 Vondstnummer 6.

⁹ Type DOR 2, 14 (Deru, 1994).

¹⁰ Brulet, 2010, p. 342.

Figuur 69 Vondstnummer 11.

- VNR. 7 en 18: uit S6 werd een halsfragment met een aanzet van een oor in kruikwaar uit het Maasland/Rijnland gerecupereerd, ook een scherf oxiderend en reducerend gebakken gedraaid aardewerk werden verzameld. Naast romeins aardewerk werd ook wat laatmiddeleeuws aangetroffen. Het ging om wandfragmenten rood geglaazuurd en grijs aardewerk.
- VNR. 8 en VNR. 23: zowel een scherfje romeins aardewerk met chamotteverschraling als een wandfragment met loodglazuur uit de late middeleeuwen/nieuwe tijden werden uit S7 gerecupereerd.
- VNR. 15 en 16: uit S8 werd wat romeins aardewerk gevonden. Het ging om een wandfragment van een *dolium* en een rand van een bord in *terra sigillata*, type Dragendorff 18, te dateren in de 1ste – 2de eeuw n. Chr.
- VNR. 17 en 33: deze context (S11) bevat een fragment van een deksel in grijs gedraaid aardewerk, een wandfragment kruikwaar Maasland/Rijnland en 4 wandfragmenten kruikwaar behorend tot de groep van de Scheldevallei. Verder kunnen nog enkele scherven *terra nigra* en wandfragmenten in *terra sigillata* (wrijfschaal?) vermeld worden.

Figuur 70 Vondstnummer 17.

Figuur 71 Vondstnummer 33.

- VNR. 19 en 20: S12 bevatte zowel romeins als laatmiddeleeuws aardewerk. Een randfragment van een beker in *terra nigra* en 2 dikwandige scherven grijs gedraaid

aardewerk behoren tot de romeinse periode. Een beroet wandfragment grijs aardewerk en een scherf rood aardewerk kunnen in de late middeleeuwen worden gedateerd.

- VNR. 25: uit S14 werd een randfragment van een pan met aangeknepen platte steel verzameld, te dateren in de late middeleeuwen.
- VNR. 26: uit S17 werd zowel een wandfragment kruikwaar en *terra nigra* als laatmiddeleeuws aardewerk steengoed, rood geglaazuurd en grijs aardewerk gerecupereerd.
- VNR. 27: uit S18 werd een bodemfragment romeins grijs gedraaid aardewerk gevonden.

5.6.2 Dierlijk bot

- VNR. 2: uit de vulling van S1 werd een wervelfragment van een verder niet nader te determineren dier verzameld.
- VNR. 9,13, 30: uit S5 werd een *humerus* en middenhandsbeen fragment van een schaap gevonden. Ook botmateriaal van een rund (teenkootjes, kies, middenhandsbeen) en varken (bovenkaak) werden aangetroffen.
- VNR. 34: uit S11 werden een *ulna* en *indet* van een varken verzameld.

5.6.3 Glas

- VNR. 10 en 32: een fragment wit glas met lichtblauwe tint werd tijdens het couperen uit S5 gehaald.
- VNR. 21: een stukje wit glas met blauwige schijn is afkomstig van een fles uit de romeinse periode, gevonden in S12.
- VNR. 24: uit S13 werd een stuk wit glas met groene glans gevonden. Het stuk is sterk geïriseerd.

5.6.4 Bouwmateriaal

- VNR. 12 en 31: uit S5 werden stukken van *tegulae* en *imbrices* verzameld. Een groot bouwelement met opstaande rand, verschaald met vulkanisch materiaal bevatte mortel aan de onderzijde.
- VNR 35: uit S11 werd een tegel en *imbrex* verzameld.

5.6.5 Metaal

- VNR 36: in S5 werd een *fibula* of mantelspeld gevonden, het type kan in de 2de eeuw gedateerd worden.

Figuur 72 Fibula, links: achterzijde, rechts: voorzijde.

Figuur 73 Sporenkaart met de vondstennummers.

Figuur 74 Allsporenkaart met dateringen.

5.7 Assesment stalen

Tijdens het proefonderzoek werden geen stalen genomen ten behoeve van natuurwetenschappelijk onderzoek.

5.8 Assesment conservatie

De fibula (VNR. 36) komt in aanmerking voor conservatie. Momenteel bevindt het object zich in droge omstandigheden in een luchtdichte doos met silicagel.

5.9 Datering en interpretatie

In quasi elke sleuf werd de moederbodem of onaangeroerde grond aangesneden. De moederbodem is een geelbeige zand met soms wat lemiger stukken. Dit zand werd afgezet door eolische activiteiten tijdens de laatste ijstijd (Weichseliaan 116000-11700 jaar geleden). In proefsleuf 1 bevond het hoogste geregistreerde punt van het zand zich op een diepte van -1,3m (+15,48), in proefsleuf 2 op -1,54 (+15,54m TAW), in proefsleuf 5 op -1,8m (+15,08m) en in proefsleuf 7 op -2,3m (+14,93m TAW). Op geen enkel profiel werd een intacte bodemopbouw waargenomen. Opvallend was telkens de scherpe grens met het bovenliggend pakket, heel vermoedelijk werd de originele bodem afgetopt. Het archeologisch niveau bevond zich op een TAW van +15,5, een tweede vlak op +15m TAW.

5.9.1 Romeinse aanwezigheid

De oudste sporen aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek kunnen in de romeinse periode gedateerd worden. Het ging om S1, S2, S4, S5, S8, S11, S13 en S18. De grondsporen waren duidelijk te herkennen en tekenden zich vrij scherp af tegen de moederbodem. Meestal werd een grijze tot lichtgrijze al dan niet gevlekte (met vlekjes moederbodem) vulling waargenomen waarbinnen inclusies van houtskool, baksteen en mortel voorkwamen. Het ging om vrij omvangrijke kuilen die vermoedelijk als (zand)winningskuilen te interpreteren zijn. In doorsnede werden vrij rechte wanden waargenomen. Sommige kuilen zijn nog tot -1m onder het archeologisch vlak bewaard. Ten zuidoosten van ons plangebied werd tijdens archeologisch onderzoek aan de Kortrijkse Groeningeabdij (Zuidwijk) in de jaren 1988-1992 romeinse sporen opgegraven. Het betrof verschillende kuilen en één, mogelijks twee waterputten. De opvulling van de kuilen was vrij homogeen en bevatte vrij veel gefragmenteerde aardewerkscherven. Naast dit huishoudelijk afval werden resten van artisanale activiteiten, bouw materiaal alsook metalen voorwerpen gevonden in de vulling van deze kuilen¹¹. Deze beschrijving doet sterk denken aan het sporenbestand dat werd aangetroffen te Plein 13. Ook binnen ons plangebied werden kuilen aangetroffen met vrij veel archeologische artefacten zoals vrij gefragmenteerd aardewerk, wat dierlijk bot, glas, metaal en bouw materiaal. De romeinse occupatie in de Zuidwijk loopt van 40-70n. Christus tot *grosso modo* het midden van de 3de eeuw. Het oudste spoor aangetroffen tijdens ons proefsleuvenonderzoek dateert uit de 1ste eeuw n. Christus, S2. S8 kan in de periode 1ste – 2de eeuw na Christus worden gedateerd en S5 breder in de 1ste – 3de eeuw n. Christus. Deze dateringen moeten met enige voorzichtigheid worden benaderd gezien het soms wat weinige materiaal waarop de datering wordt gebaseerd. Hoe dan ook kan er, zoals ter hoogte van de Zuidwijk, van een zekere romeinse aanwezigheid gesproken worden. Op welke manier deze occupatie moet ingevuld worden is nog onduidelijk. Zo werden bvb. geen concrete bewoningssporen aangetroffen (zoals paalkuilen, waterputten, ...). Het is ook goed mogelijk dat eventueel aanwezige bewoningssporen werden verstoord door recentere bouwactiviteiten. Op de profielen werd tenslotte een sterk verstoord pakket waargenomen. De ingezamelde artefacten werpen desalniettemin een blik op de gallo-romeinse aanwezigheid. Zo getuigen de verschillende bouwmaterialen van gebouwen/woningen (*tegulae* en *imbrices*). Het vondstenmateriaal getuigt van het handelsverkeer met het zuidelijke en oostelijke deel van het Romeinse Rijk. De zoutcontainers tonen aan dat er contact was met het noordelijke deel van het *Civitas Menapiorum*. Er kan echter niet met zekerheid worden gesteld dat de bewoning effectief ter hoogte van Plein 13 aanwezig was. Betreft het hier misschien enkel

¹¹ Deschietter J., 1993, p. 33-37.

winningskuilen die opgevuld zijn met materiaal van een nederzetting in de nabijheid van ons plangebied?

Samenvattend kan gesteld worden dat de site van Plein 13 binnen één van de vier kernen van de Romeinse *vicus* valt. De *vicus* ontwikkelde zich tussen de 1ste – 3de eeuw na Christus op beide oevers van de Leie. De archeologische resten binnen de site van Plein 13 manifesteren zich als grote (zand)winningskuilen met Gallo-Romeinse artefacten.

5.9.2 Laatmiddeleeuwse activiteiten

Ook hier slechts één categorie aan sporen, grote, al dan niet rechthoekige kuilen. Één kuil bevatte uitsluitend laatmiddeleeuws aardewerk, namelijk S14. In de overige kuilen werden zowel laatmiddeleeuws als Romeins aardewerk aangetroffen, het ging om S3, S6, S7, S12 en S17. Vermoedelijk werden Romeinse sporen aangesneden tijdens het graven van de kuilen? Uit bronnen is geweten dat er zandwinning plaatsvond op een strook grond begrensd door de Groeningestraat en de Houtmarkt (bronvermelding in 1417). Vermoedelijk moeten deze kuilen in verband gebracht worden met bouwbedrijven op de heuvelflank aan de Leie en de Keine Leiestraat waar bvb. tussen 1392-1726 verschillende kalk-, steen-, tegel- en pottenbakkersovens aanwezig waren en een infrastructuur met haven, stapelhuizen en loodsen.¹² In de vulling van de middeleeuwse winningskuilen op Plein 13 werden eveneens artefacten gevonden maar in minder grote hoeveelheid in vergelijking met de Romeinse sporen. Het aardewerk kent ook een grotere fragmentatiegraad en er bevindt zich minder diagnostisch materiaal.

Na het bureauonderzoek bleek er een zeker potentieel aanwezig voor het aantreffen van middeleeuwse bewoning gezien de aanwezigheid van bebouwing op de Deventerkaart en de kaart van Sanderus. In dat opzicht werd tijdens het onderzoek een extra sleuf gegraven (sleuf 4) aan de zuidelijke zijde van het plangebied. Het proefsleuvenonderzoek kon deze verwachtingen niet inlossen. Zowel in proefsleuf 1 (zuidelijke zijde) als proefsleuf 4 werd geen archeologisch niveau waargenomen. Het is heel goed mogelijk dat resten van historische bebouwing werden verstoord tijdens de bouw en/of afbraak van de school. Ook ter hoogte van de zogenaamde achtererven werden geen structuren gevonden die wijzen op bewoning (beerputten, waterputten, e.d.m.).

5.9.3 Recente verstoringen

Er werd al gewezen op een vrij dik ophogings/verstoord pakket binnen de site. Dit pakket nam een minimale dikte van 1,3m aan (zie bespreking profielen). Proefsleuven 6 en 7 kenden een grote verstoringgraad, in proefsleuf 6 werd zelfs de moederbodem niet aangesneden. Ook op het noordelijke deel van sleuven 1 en 5 werd een dieper uitgegraven verstoord pakket aangetroffen (respectievelijk -2,4 en -2,6m onder het oppervlak). De verstoringen op het zuidelijke deel van sleuf 1 en sleuf 4 (integraal) werden reeds aangehaald.

¹² Deschieter J. en Despriet Ph, 1993, p. 41.

5.10 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hoe diep bevindt zich het eerste archeologisch niveau?

Het archeologisch niveau bevond zich op een TAW van +15,5, een tweede vlak op +15m TAW.

In hoeverre is het plangebied verstoord?

Zie 5.9.3.

Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?

Er kunnen minimaal 2 archeologische niveaus worden onderscheiden, op +15,5m TAW en op +15m TAW

Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?

Het proefsleuvenonderzoek leverde zogenaamde klassieke grondsporen op, ingegraven in de moederbodem. Deze winningskuilen waren opgevuld met huishoudelijk afval en bouw materiaal. De sporen situeren zich centraal op het plangebied en dateren in de romeinse periode en de late middeleeuwen. De sporen zijn goed bewaard, sommige tot minimum 1m onder het archeologisch vlak.

Welke specifieke activiteiten (bewoning, ambachtelijke activiteiten) hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Passen deze in de historische context van de locatie? Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?

De verschillende kuilen getuigen van een romeinse aanwezigheid binnen en rondom het plangebied. De kuilen kunnen vermoedelijk als zandwinningskuilen geïnterpreteerd worden. De kuilen werden opgevuld met aardewerk, botmateriaal, glas, metaal en bouw materiaal. In de 1ste – 3de eeuw ontwikkelde zich een romeinse vicus op beide oevers van de Leie dus de vondst van deze kuilen kunnen hiermee in verband gebracht worden. Hetzelfde kan gezegd worden van de laatmiddeleeuwse zandwinningskuilen. Historische bronnen spreken van zandwinning in de omgeving van het plangebied.

Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen? Kan op basis van de bekomen info de stratigrafische kennis van de omgeving bijgesteld/bevestigd worden?

Op de profielen werd eigenlijk voornamelijk een dik ophogingspakket van recente oorsprong waargenomen. Onder dit ophogingspakket zaten de zandwinningskuilen die ingegraven zijn in de zandige moederbodem. De overgang tussen het ophogingspakket en de moederbodem was telkens vrij scherp. Een intacte bodemopbouw werd niet aangetroffen.

Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

Het proefsleuvenonderzoek maakt duidelijk dat er zich een archeologische site binnen het plangebied bevindt. Op een TAW van +15,5m tekenden zich romeinse en laatmiddeleeuwse zandwinningskuilen af in de moederbodem. De kuilen waren opgevuld met verschillende artefacten. Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat een deel van het plangebied een grote kenniswinst kan opleveren over de ontwikkeling van de romeinse vicus in Kortrijk. Om die reden wordt op een deel van het plangebied een vlakdekkende opgraving geadviseerd. De advieszone, methode en strategie worden geformuleerd in het programma van maatregelen.

6 Samenvatting

Naar aanleiding van stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van Plein 13 te Kortrijk (provincie West-Vlaanderen) werd door de firma Ruben Willaert nv een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Deze onderzoek werden opgelegd na de opmaak van een archeologienota (bureauonderzoek).

Het landschappelijk booronderzoek wees uit dat er zich geen paleobodem bevindt binnen het plangebied. Er was m.a.w. geen potentieel voor steentijdartefactensites binnen het plangebied.

In totaal werden 7 proefsleuven aangelegd binnen het plangebied. In de centrale zone werden verschillende winningskuilen met een vrij grote omvang aangetroffen. Deze kuilen waren opgevuld met romeinse en laatmiddeleeuwse artefacten en/of bouwafval. Het proefsleuvenonderzoek maakte duidelijk dat er zich een archeologische site bevindt binnen het plangebied en dat de kenniswinst groot is. Om die reden wordt een vervolgonderzoek geadviseerd op een deel van het plangebied.

7 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Brulet R., Vilvorder F. & Delage R. 2010: *La céramique Romaine en Gaule du Nord. Dictionnaire des céramiques. La vaisselle à large diffusion*, Turnhout.

Deru X. 1994: La deuxième génération de la céramique dorée (50-180 après J.-C.). In: Tuffreau-Libre M. & Jacques A. (dir.), *La céramique du Haut-Empire en Gaule Belgique et dans les régions voisines: faciès régionaux et courants commerciaux. Actes de la table ronde d'Arras (12 au 14 octobre 1993) organisé par le Centre de Céramologie GalloRomaine, Nord-Ouest Archéologie N° 6*, Berck-Sur-Mer, 81-94.

Deschietter j., 1993, De bewoningsgeschiedenis, in: *Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen deel 28, De Kortrijkse Groeningeabdij, Een archeologische en historische studie*, Kortrijk.

Deschietter J. en Despriet Ph, 1993, Laat-middeleeuwse zand- en leemexploitatie, in: *Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen deel 28, De Kortrijkse Groeningeabdij, Een archeologische en historische studie*, Kortrijk

Sanders, J., Ameryckx, J. & Sys, C. 1988. *Verklarende tekst bij het kaartblad Kortrijk 83 W. Centrum voor Bodemkartering*.

Van den Broeke P. W., 2007. Zoutwinning langs de Noordzee: de pre-middeleeuwse sporen, in: de Kraker A.M.J., Borger G.J., (red.), *Veen-vis-zout. Landschappelijke dynamiek in de zuidwestelijke delta van de Lage Landen, Geoarchaeological and Bioarchaeological studies 8*, Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 65-80

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

8 Bijlagen

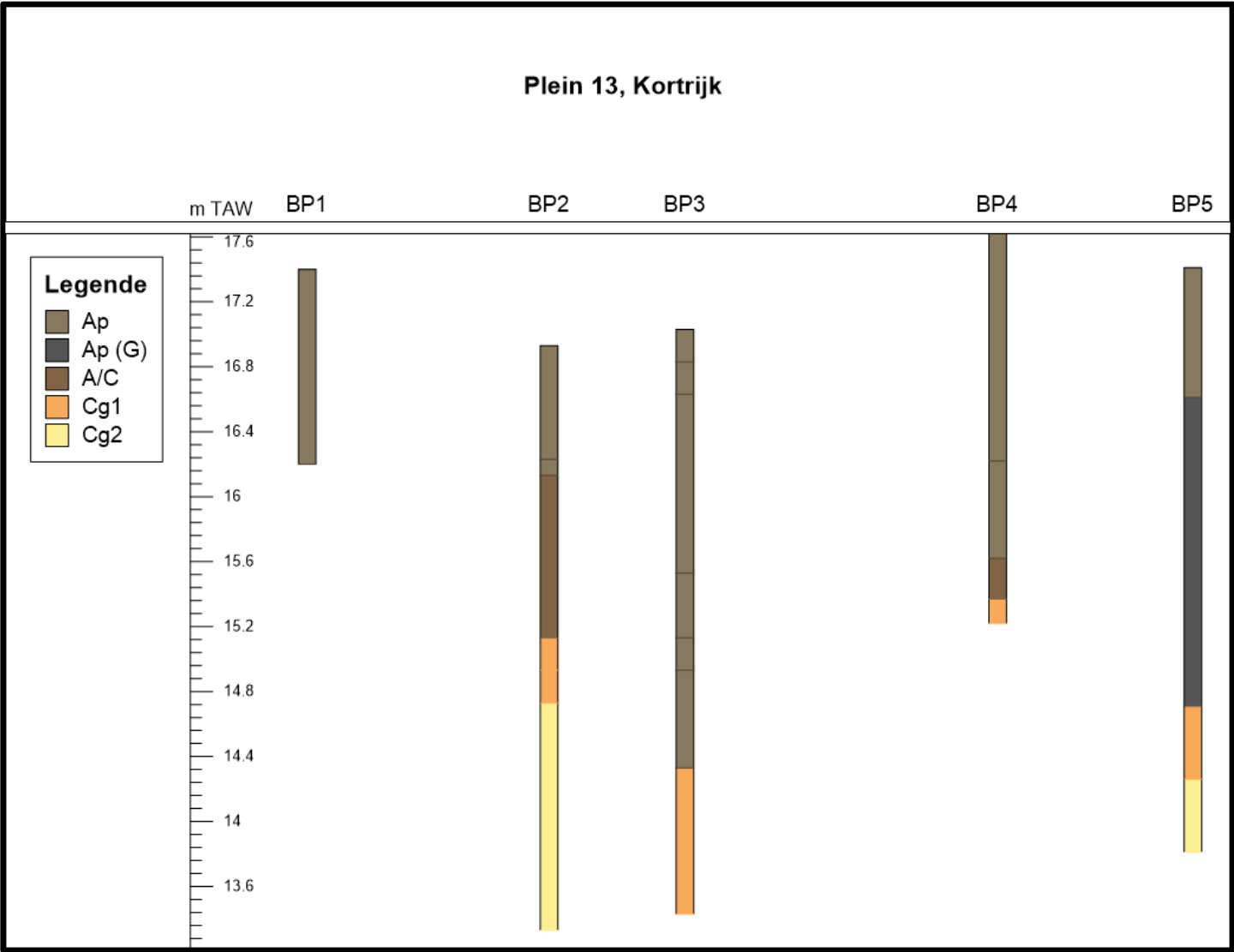
8.1 Boorlijst

Boornr	X (m)	Y (m)	maaiveldhoogte (m TAW)	Datum	Type boor	Diameter boor (cm)	Manueel/ mechanisch	Diepte boring (cm-mv)	Diepte boring (m TAW)	Landgebruik	Weer
BP1	72708,80	169458,00	17,40	5/03/2021	Edelman	7,0	Manueel	120	16,20	Grasperk	Droog, zonnig
BP2	72733,40	169458,40	16,93	5/03/2021	Geoprobe	3,2	Mechanisch	360	13,33	Braak	Droog, zonnig
BP3	72746,80	169455,00	17,03	5/03/2021	Geoprobe	3,2	Mechanisch	360	13,43	Grasperk	Droog, zonnig
BP4	72719,80	169438,20	17,62	5/03/2021	Geoprobe	3,2	Mechanisch	240	15,22	Braak	Droog, zonnig
BP5	72736,60	169427,60	17,41	5/03/2021	Geoprobe	3,2	Mechanisch	360	13,81	Braak	Droog, zonnig

Boor nr	Eenheid nr	Boven-grens (cm-mv)	Onder-grens (cm-mv)	Boven-grens (mTAW)	Onder-grens (mTAW)	Bodem-horizont	Textuur	Textuur omschrijving	Type zand	Type zand omschrijving	kleur (visueel)	Vochtigheid	oxidoreductie-verschijnselen	Overige
BP1	1	0	120	17,40	16,20	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, baksteen- en puinfragmenten
BP2	1	0	70	16,93	16,23	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, puinfragmenten
	2	70	80	16,23	16,13	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Purperrood	Vochtig	/	Purperrode baksteen
	3	80	180	16,13	15,13	A/C	S	lemig zand	Z4	matig fijn zand	Grijsbruin	Vochtig	Lichte roestvlekken	Vlekken moederbodem, baksteenspikkels
	4	180	200	15,13	14,93	Cg	S	lemig zand	Z4	matig fijn zand	Okeroranje	Vochtig	Sterke roest	
	5	200	220	14,93	14,73	Cg	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Beigeoker	Vochtig	Sterke roest	
	6	220	360	14,73	13,33	Cg	A en Ea	leem en kleig leem	Nvt	niet van toepassing	Oker en Geelbeige	Nat	Sterke en lichte roest	Afwisselend lemige lagen en kleigere lagen
BP3	1	0	20	17,03	16,83	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus
	2	20	40	16,83	16,63	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Divers	Vochtig	/	Allerlei puin

	3	40	150	16,63	15,53	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, puinspikkels
	4	150	190	15,53	15,13	Ap	S	lemig zand	Z3	fijn zand	Donkerbruingrijs	Vochtig	/	Humeus, wortelresten
	5	190	210	15,13	14,93	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, puinspikkels en - fragmenten
	6	210	270	14,93	14,33	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Divers	Vochtig	/	Rode en purperen baksteen, kalkmortel
	7	270	360	14,33	13,43	Cg	S	lemig zand	Z3	fijn zand	Oker	Nat	Sterke roest	Glauconietkorrels
BP4	1	0	140	17,62	16,22	Ap	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, vlekken moederbodem, veel puinspikkels en -fragmenten
	2	140	200	16,22	15,62	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Divers	Vochtig	/	Allerhande puin en rode baksteen
	3	200	225	15,62	15,37	A/C	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Licht humeus, puinspikkels
	4	225	240	15,37	15,22	Cg	S	lemig zand	Z3-Z4	fijn tot matig fijn zand	Oker	Vochtig	Sterke roest	Sterke roest
BP5	1	0	80	17,41	16,61	Ap	Nvt	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Divers	Vochtig	/	Veel puin, allerhande en bakstenen
	2	80	270	16,61	14,71	Ap (G)	S	lemig zand	Z4	matig fijn zand	Donkerbruin	Vochtig	/	Humeus, puinspikkels, steenfragmenten (zandsteen), naar onder toe amper puin, gracht?
	3	270	315	14,71	14,26	Cg	S	lemig zand	Z3-Z4	niet van toepassing	Oker	Vochtig	Sterke roest	
	4	315	360	14,26	13,81	Cg	A en Ea	niet van toepassing	Nvt	niet van toepassing	Oker en Geelbeige	Vochtig	Sterke en lichte roest	Afwisselend lemige lagen en kleigere lagen

8.2 Visualisatie van de boorprofielen

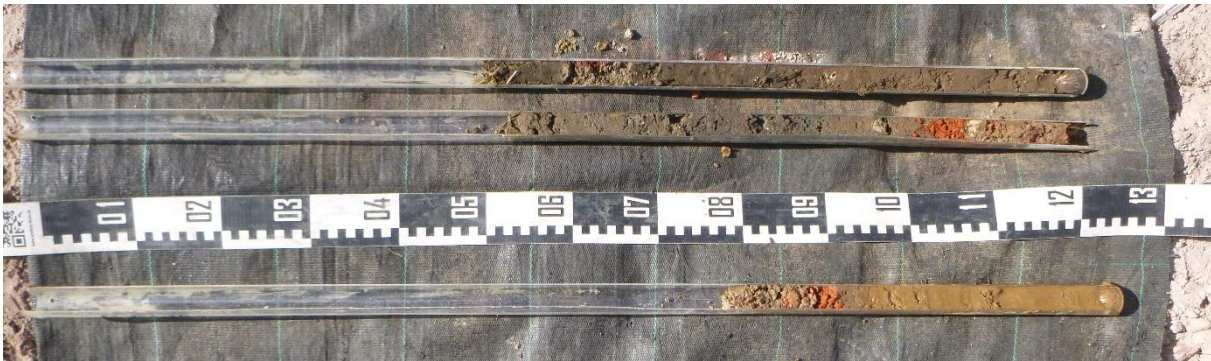
8.3 Overzichtsfoto's boringen

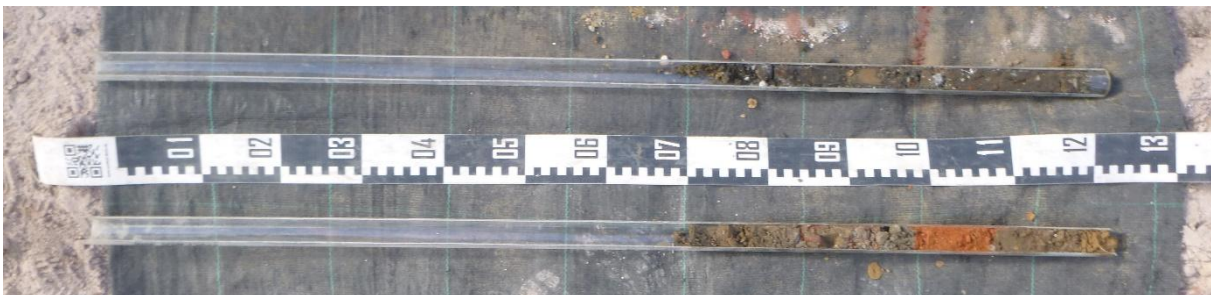
Figuur 75: Overzichtsfoto van boring BP1, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

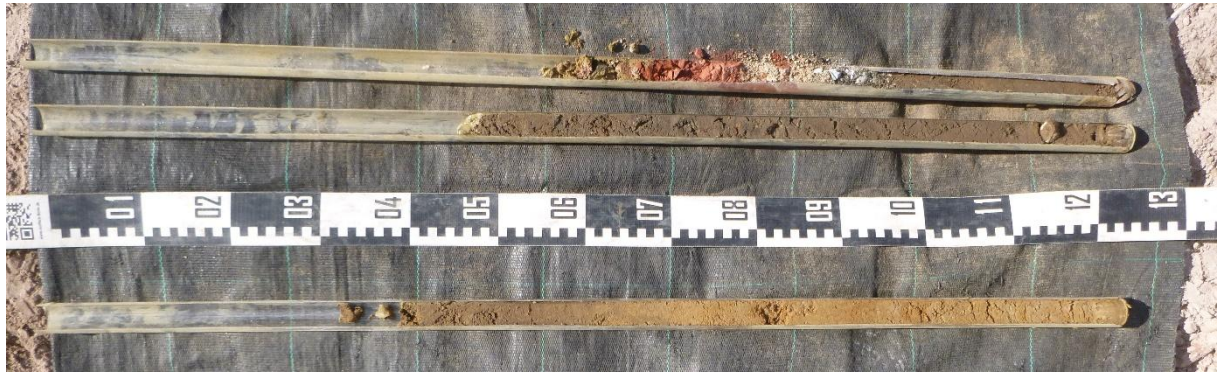
Figuur 76: Overzichtsfoto van boring BP2, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

Figuur 77: Overzichtsfoto van boring BP3, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

Figuur 78: Overzichtsfoto van boring BP4, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

Figuur 79: Overzichtsfoto van boring BP5, uitgelegd van links naar rechts en van boven naar onder.

8.4 Dagrapporten proefsleuvenonderzoek

30/03/2021

- Aanwezig: Bart Bot, Elenora Vanbrabant
- Weer: zonnig
- Werk: aanleg proefsleuven 1, 2, 3, 4 en deels 5. Sporen ter hoogte van sleuf 2 en 3 met romeinse artefacten. Telefonisch contact met Nancy Lemay (Onroerend Erfgoed).

31/03/2021

- Aanwezig: Bart Bot, Elenora Vanbrabant
- Weer: zonnig
- Werk: aanleg proefsleuven 5, 6 en 7. Tweede vlak in proefsleuf 2 en 5. Bezoek Nancy Lemay (Onroerend Erfgoed). Archeologische sporen concentreren zich in de centrale zone, sleuven 2, 3 en 5.

8.5 Plannenlijst

Algemeen grondplan, allesporenplan

Profielenplan: schaal 1/20

8.6 Sporenlijst

2021C362

SPORENLIJST

KOPL-21 Kortrijk Plein

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPoor	VULLINGNR	HOOFDKLEUR	INSLUITSEL	Z
2	1	1	LG	1	BR		15,36
2	1	2	KL	1	BR		15,33
2	1	999	REC	1	BR		15,33
2	1	999	REC	2	BR		15,33
2	1	999	REC	3	BR		15,33
2	1	3	LG	1	BR		15,36
2	1	4	KL	1	BR		15,35
2	1	5	KL	1	BR		15,37
2	1	6	LG	1	BR		15,35
2	1	7	KL	1	BR		15,15
2	1	7	KL	1	BR		15,15
3	1	3	KL	1	BR		15,35
3	1	5	KL	1	BR		15,36
3	1	6	KL	1	BR		15,4
3	1	8	KL	1	BR		15,4
3	1	9	KL	1	BR		15,42
3	1	10	KL	1	BR		15,44
3	1	11	KL	1	BR		15,41
3	1	999	REC	1	BR		15,39
3	1	999	REC	2	BR		15,39
5	1	12	KL	1	BR		14,73
5	1	12	KL	1	BR		14,73
6	1	999	REC	1	RO	BKS	16,08
6	1	999	REC	2	RO	BKS	16,08
2	2	13	KL	1	BR		14,92
2	2	14	KL	1	BE		14,94
2	2	7	KL	1	BR		15
2	2	7	KL	1	BR		15
2	2	15	KL	1	BR		15,01
2	2	16	KL	1	BR		15,04
5	2	999	REC	1	BR		14,61
5	2	999	REC	1	BR		14,61

2021C362

SPORENLIJST

KOPL-21 Kortrijk Plein

PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	AARDSPoor	VULLINGNR	HOOFDKLEUR	INSLUITSEL	Z
5	2	17	KL	1	BR		14,95
5	2	18	KL	1	BR		14,97
5	2	12	KL	1	BR		14,99
5	2	12	KL	1	BR		14,99
1	1	999	REC	1	BR		14,8
7	1	999	REC	1	BR		0
5	1	999	REC	1	BR		0
5	1	999	REC	1	BR		0

8.7 Vondstenlijst

2021C362
KOPL-21 Kortrijk Plein

VONDSTENLIJST

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	VULLINGNR	INHOUD	VERZAMEL	X	Y	Z	OPMERKING
1	2	1	1	1	AW	AANV	72737,95	169432,35	15,34	
2	2	1	1	1	ODB	AANV	72738,03	169432,02	15,32	
3	2	1	2	1	AW	AANV	72737,09	169432,72	15,34	
4	2	1	3	1	AW	AANV	72737,9	169436,96	15,36	
5	2	1	4	1	AW	AANV	72737,43	169437,97	15,34	
6	2	1	5	1	AW	AANV	72738,73	169438,45	15,36	
7	2	1	6	1	AW	AANV	72737,82	169439,47	15,34	
8	2	1	7	1	AW	AANV	72738,61	169454,11	15,13	
9	2	1	5	1	VBOT	COUP	72738,78	169438,52	15,09	
10	2	1	5	1	GLS	COUP	72738,74	169438,55	15,08	
11	3	1	5	1	AW	AANV	72739,81	169437,67	15,38	
12	3	1	5	1	BOUWMAT	AANV	72740,16	169437,6	15,39	
13	3	1	5	1	ODB	AANV	72740,05	169437,77	15,38	
14	3	1	5	1	SVU	AANV	72740,3	169437,3	15,37	
15	3	1	8	1	BOUWMAT	AANV	72744,31	169437,1	15,44	
16	3	1	8	1	AW	AANV	72744,16	169437,15	15,43	
17	3	1	11	1	AW	AANV	72741,51	169437,24	15,42	
18	3	1	6	1	AW	AANV	72740,73	169439,42	15,37	
19	5	1	12	1	AW	PRO	72730,51	169437,58	14,71	PR6
20	5	1	12	1	AW	PRO	72730,2	169437,63	14,73	PR6-LAAG1
21	5	1	12	1	GLS	PRO	72730,44	169437,65	14,68	PR6-LAAG1
22	5	1	12	1	SXX	PRO	72730,35	169437,61	14,68	PR6-LAAG1
23	2	1	7	1	AW	AANV	72738,87	169453,43	14,99	
24	2	2	13	1	GLS	AANV	72737,71	169451,02	14,91	
25	2	2	14	1	AW	AANV	72738,78	169450,43	14,95	
26	5	2	17	1	AW	AANV	72730,04	169429,51	14,97	
27	5	2	18	1	AW	AANV	72730,1	169434,19	14,92	
28	2	1	3	1	AW	TROF	72738,46	169437,11	15,35	
29	3	1	5	1	AW	TROF	72739,76	169437,47	15,37	
30	3	1	5	1	ODB	TROF	72739,96	169437,48	15,39	
31	3	1	5	1	BOUWMAT	TROF	72739,95	169437,48	15,39	
32	3	1	5	1	GLS	TROF	72740,07	169437,55	15,39	
33	3	1	11	1	AW	TROF	72742,55	169436,83	15,4	
34	3	1	11	1	ODB	TROF	72742,7	169436,91	15,41	
35	3	1	11	1	BOUWMAT	TROF	72742,69	169436,74	15,39	

2021C362
KOPL-21 Kortrijk Plein

VONDSTENLIJST

VONDSTNR	PUTNR	VLAKNR	SPOORNR	VULLINGNR	INHOUD	VERZAMEL	X	Y	Z	OPMERKING
36	3	1	11	1	MXX	TROF	72742,86	169436,83	15,41	

Vondst	Scand	Inhou	Aant	Gewic	Artefact	Period	ABR al	ABR spe	Soort	Opmerking	Loc	Afstote	Exposab
1	KOPL-21V1.001	AW	1	10,00 gr	BRIQUET	ROM	KER	KER	MA1:1, zoutcontainer	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
1	KOPL-21V1.002	AWG	2	26,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	MA1:2, onbepaald	1 randfragment, 1 bodemfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
1	KOPL-21V1.003	AW	1	222,00 gr	WRUFSCH	ROM	KER	KER	MA1:1, mortarium	1 randfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
2	KOPL-21V2.001	ODB	1	17,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	onbepaald	wervelfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
3	KOPL-21V3.001	AWH	3	37,00 gr	AWH	ROM	KER	AWH	MA1:3, onbepaald	1 randfragment, 2 w andfragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
3	KOPL-21V3.002	AWG	1	17,00 gr	GRS	ROM; ME?	KER	AWG	MA1:1, kookpot	1 randfragment, beroet, bandvormige rand	1	ONWAAR	ONWAAR
3	KOPL-21V3.003	AWG	1	34,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	MA1:1, beker	1 halsfragment, concentrische gegladde cirkels	1	ONWAAR	ONWAAR
4	KOPL-21V4.002	AWG	1	5,00 gr	ROOD	LME; NT	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, intern dekkend loodglazuur	1	ONWAAR	ONWAAR
4	KOPL-21V4.001	AWG	1	4,00 gr	GRS	ME	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
5	KOPL-21V5.003	AWG	3	13,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	MA1:2, onbepaald	1 randfragment, 2 w andfragmenten, rand vermoedelijk van beker	1	ONWAAR	ONWAAR
5	KOPL-21V5.002	AWG	1	2,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	2 w andfragmenten, Scheldevallei	1	ONWAAR	ONWAAR
5	KOPL-21V5.001	AWG	1	1,00 gr	STG	LME	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment met radstempel, Langerwehe	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.008	AWG	5	30,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	MA1:1, onbepaald	5 w andfragmenten, wit-beige baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.011	AWG	1	4,00 gr	GEBRONSD	ROM; 1ste-3de eeuw n.C.	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, vermoedelijk type DOR2, 14 (Deru 1994)	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.009	AWG	8	50,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	MA1:4, onbepaald	1 randfragment, 7 w andfragmenten, decoratie van groeven met kerfmes aangebracht	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.001	AWG	2	24,00 gr	TS	ROM; 1ste-2de eeuw n.C.	KER	AWG	MA1:1, kom, DR. 37	2 randfragmenten, met versiering in mal, reparatiegat	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.002	AWG	2	13,00 gr	TS	ROM	KER	AWG	MA1:1, kom?	1 randfragment, 1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.003	AWG	6	35,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	onbepaald	6 w andfragmenten waarvan 1 met kamstreken, vrij grove baksels	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.004	AWH	2	15,00 gr	AWH	ROM	KER	AWH	onbepaald	2 w andfragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.005	AW	9	24,00 gr	BRIQUET	ROM	KER	KER	MA1:2, zoutcontainer	9 w andfragmenten, sterk vegetatief verschaald	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.006	AWG	2	25,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	MA1:2, onbepaald	2 w andfragmenten met aanzet oor, beige-oranje baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.007	AWG	2	27,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	MA1: 2, onbepaald	2 w andfragmenten, oranjebakend, waarvan 1 met externe witte engobe	1	ONWAAR	ONWAAR
6	KOPL-21V6.010	AWG	1	4,00 gr	AWG	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, onbekend witkleurig baksel, mogelijk afkomstig uit Eifelgebied	1	ONWAAR	ONWAAR
7	KOPL-21V7.001	AWG	1	22,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	MA1:1, kruik	1 halsfragment met aanzet oor, Maaslands/Rijnlands	1	ONWAAR	ONWAAR

KOPL-8	21V8.002	AWG	1	9,00 gr	ROOD	NT	KER	AWG	Mat:1, onbepaald	1 w andfragment met intern en extern dekkend loodglazuur	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-8	21V8.001	AWH	1	38,00 gr	AWH	ROM	KER	AWH	Mat:1, onbepaald	1 w andfragment, chamotteverschraling	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-9	21V9.001	ODB	7	16,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	schaap	humerusfragment, aantal indet, waarvan 1 verbrand	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-10	21V10.001	GLS	1	2,00 gr	FLES	ROM	GLS	GLS	wit glas met lichtblauwe tint	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.010	AWH	6	70,00 gr	AWH	ROM	KER	AWH	onbepaald	6 w andfragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.001	AWG	2	214,00 gr	TS	ROM, 2de-3de eeuw n.C.	KER	AWG	w rijfschaal, vermoedelijk DR. 45	1 bodenfragment, 1 randfragment, interne grove kwartsverschraling, standring	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.011	AW	1	270,00 gr	DOLIUM	ROM	KER	KER	dolium	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.009	AWG	2	75,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	Mat:2, onbepaald	1 randfragment, 1 w andfragment, Maaslands/Rijnlands	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.008	AWG	1	11,00 gr	GRS	ROM, ME?	KER	AWG	Mat:1, onbepaald	1 w andfragment, zeer fijn baksel, snel gedraaid, ME?	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.007	AWG	7	177,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	Mat:3, kookpot, open vorm met naar binnen staande rand, onbepaald	2 randfragmenten, 5 w andfragmenten waarvan 1 met kamstreek, grove chamotteverschraling, vermoedelijk traag gedraaid, intern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.006	AWG	3	13,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 randfragment, 2 w andfragmenten, geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.005	AWG	4	13,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	4 w andfragmenten, oranje bakkend, Scheldevallei	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.004	AWG	2	49,00 gr	POMP	ROM, 1ste eeuw v.C-3de eeuw n.C.	KER	AWG	Mat:2, bord	1 randfragment, 1 bodenfragment met vlakke bodem, Pompejaans rood aardewerk	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.003	AWG	4	56,00 gr	GEMARMERD	ROM, 3de-4de eeuw	KER	AWG	onbepaald	4 w andfragmenten, gemarmerd geveerd aardewerk, (Brulet 2010, p.382)	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.002	AWG	2	319,00 gr	AMFOOR	ROM	KER	AWG	amfoor	1 bodenfragment met standring, 1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-11	21V11.012	AWG	3	12,00 gr	ROOD	ROM	KER	AWG	onbepaald	3 w andfragmenten, oxiderend baksel, extern geglad, dun fijn andig baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-12	21V12.001	BOUWMA T	5	874,00 gr	TEGEL	ROM	KER	KER	tegulae	2 fragmenten met opstaande rand	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-12	21V12.002	BOUWMA T	2	493,00 gr	TEGEL	ROM	KER	KER	imbrices		1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-12	21V12.003	BOUWMA T	2	824,00 gr	BOUWMAT	ROM	KER	KER	kalksteen		1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-12	21V12.004	BOUWMA T	1	4240,00 gr	BETON	ROM	KER	KER	beton	bouw element met opstaande rand, verschaald met vulkanisch materiaal en bouw materiaal en slakmateriaal, mortellaag aan onderzijde	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-13	21V13.001	ODB	9	128,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	rund	2 teenkootjes, 1 kies, 1 middenhandsbeen, 5 onbepaalde fragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-13	21V13.002	ODB	1	21,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	varken	fragment bovenkaak met kiezen	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-13	21V13.003	ODB	1	11,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	schaap	fragment middenhandsbeen	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-14	21V14.001	SVU	1	80,00 gr	XXX	XXX	SVU	SVU	onbepaald	natuurlijk fragment	1	ONWAAR	ONWAAR

KOPL-15	21V15.001	AW	1	654,00 gr	DOLIUM	ROM	KER	KER	dolium	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-16	21V16.001	AWG	1	15,00 gr	TS	ROM; 1ste-2de eeuw n.C.	KER	AWG	MA:1, bord, vermoedelijk DR. 18	1 randfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-17	21V17.003	AWG	1	17,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	MA:1, deksel	1 w andfragment, grofkorrelig baksel, chamotteverschraling	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-17	21V17.002	AWG	1	25,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, Maaslands/Rijnlands, witbakkend	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-17	21V17.001	AWG	3	16,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	3 w andfragmenten, oranje bakkend, Scheldevallei	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-18	21V18.003	AWG	1	2,00 gr	ROOD	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, fijnwandig en fijnkorrelig oxiderend onbekend baksel, extern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-18	21V18.004	AWG	2	7,00 gr	ROOD	LME	KER	AWG	onbepaald	2 w andfragmenten, intern loodglazuur	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-18	21V18.002	AWG	2	34,00 gr	GRS	LME	KER	AWG	onbepaald	2 w andfragmenten, fijnkorrelig	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-18	21V18.001	AWG	1	16,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, dikwandig, grofkorrelig baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-19	21V19.001	AWG	1	11,00 gr	GRS	ME	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, beroet	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-19	21V19.002	AWG	1	2,00 gr	ROOD	LME; NT	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-20	21V20.001	AWG	1	12,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	MA:1, beker	1 randfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-20	21V20.002	AWG	2	10,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	onbepaald	2 w andfragmenten, dikwandig	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-21	21V21.001	GLS	1	10,00 gr	FLES	ROM	GLS	GLS	wit glas met lichtblauwe glans	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-22	21V22.001	SXX	1	60,00 gr	XXX	XXX	SXX	SXX	kalksteen	geen bewerkingsporen	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-23	21V23.004	AWG	1	6,00 gr	AWG	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, onbekend baksel, vermoedelijk Romeins	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-23	21V23.001	AWG	1	92,00 gr	GRS	LME	KER	AWG	MA:1, onbepaald	1 w andfragment met aanzet oor, interne witte aanslag	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-23	21V23.003	AWG	1	2,00 gr	ROOD	LME	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, loodglazuur	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-23	21V23.002	AWG	1	1,00 gr	FAYENCE	18de eeuw	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment met blauwe decoratie	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-24	21V24.001	GLS	1	1,00 gr	FLES	ROM; ME	GLS	GLS	wit glas met lichtgroene glans	1 w andfragment, dunwandig, ster geïsoleerd	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-25	21V25.001	AWG	1	129,00 gr	ROOD	LME	KER	AWG	MA:1, pan	1 randfragment met aangeknepen platte steel	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-26	21V26.002	AWG	1	15,00 gr	STG	LME	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment met zoutglazuur	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-26	21V26.004	AWG	1	3,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-26	21V26.005	AWG	1	8,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 w andfragment, Maaslands?	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-26	21V26.001	AWG	4	144,00 gr	GRS	LME	KER	AWG	MA:1, onbepaald	1 randfragment, 3 w andfragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
KOPL-26	21V26.003	AWG	1	28,00 gr	ROOD	LME	KER	AWG	MA:1, pan	1 randfragment, intern spaarzaam geglaazuurd, extern beroet	1	ONWAAR	ONWAAR

26	KOPL-21V26.007	AWG	2	42,00 gr	AWG	ROM	KER	AWG	MAT:2, onbepaald	1 randfragment, 1 wandfragment, onbekend baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
26	KOPL-21V26.006	AWG	1	20,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 wandfragment, Scheldevallei	1	ONWAAR	ONWAAR
27	KOPL-21V27.001	AWG	1	16,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 bodenfragment, vlakke bodem	1	ONWAAR	ONWAAR
28	KOPL-21V28.001	AWG	2	9,00 gr	ROOD	LME	KER	AWG	onbepaald	2 wandfragmenten, extern dekkend loodglazuur, intern spaarzaam geglaazuurd	1	ONWAAR	ONWAAR
28	KOPL-21V28.004	AWG	12	94,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	onbepaald	12 wandfragmenten, waarvan 1 met decoratie van dekkende spatelindrukken, deels geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
28	KOPL-21V28.002	AWG	1	12,00 gr	ZEEPWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 wandfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
28	KOPL-21V28.003	AWG	1	1,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 wandfragment, oranje-beige baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
29	KOPL-21V29.002	AWG	4	7,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	onbepaald	4 wandfragmenten, extern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
29	KOPL-21V29.003	AWG	2	4,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	2 wandfragmenten, beige baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
29	KOPL-21V29.004	AWG	2	12,00 gr	ROOD	ROM	KER	AWG	MAT:1, deksel	1 randfragment, 1 wandfragment	1	ONWAAR	ONWAAR
29	KOPL-21V29.001	AWH	9	28,00 gr	AWH	ROM	KER	AWH	onbepaald	9 wandfragmenten, grofkorrelig baksel met chamotteverschraling	1	ONWAAR	ONWAAR
30	KOPL-21V30.001	ODB	1	1,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	onbepaald	teenkootje	1	ONWAAR	ONWAAR
31	KOPL-21V31.001	BOUWMAT	4	172,00 gr	TEGEL	ROM; ME	KER	KER	onbepaald	tegelfragmenten	1	ONWAAR	ONWAAR
32	KOPL-21V32.001	GLS	1	1,00 gr	XXX	ROM	GLS	GLS	blauw glas	1 wandfragment, dunwandig	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.002	AWG	2	7,00 gr	ROOD	ROM	KER	AWG	onbepaald	2 wandfragmenten, dunwandig oxiderend baksel, extern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.004	AWG	5	21,00 gr	TNIGRA	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 randfragment, 4 wandfragmenten, dunwandig, extern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.005	AWG	9	94,00 gr	GRS	ROM	KER	AWG	MAT:2, onbepaald	1 randfragment van open vorm, intern en extern geglad, 8 wandfragmenten waarvan enkele extern geglad	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.006	AWG	1	8,00 gr	AWG	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 wandfragment met golvende inkrassing, onbekend wittig grofkorrelig baksel	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.001	AWG	2	14,00 gr	TS	ROM	KER	AWG	MAT:1, onbepaald	2 wandfragmenten waarvan 1 met interne grove kwartsverschraling, wrijfschaal?	1	ONWAAR	ONWAAR
33	KOPL-21V33.003	AWG	1	4,00 gr	KRUIKWAAR	ROM	KER	AWG	onbepaald	1 wandfragment, Scheldevallei?	1	ONWAAR	ONWAAR
34	KOPL-21V34.001	ODB	3	35,00 gr	BOT	XXX	OXX	ODB	vermoedelijk varken	fragment ulna, 2 fragmenten indet	1	ONWAAR	ONWAAR
35	KOPL-21V35.002	BOUWMAT	2	153,00 gr	TEGEL	ROM	KER	KER	tegels		1	ONWAAR	ONWAAR
35	KOPL-21V35.001	BOUWMAT	1	47,00 gr	TEGEL	ROM	KER	KER	imbrex		1	ONWAAR	ONWAAR
36	KOPL-21V36.001	MXX	1	7,00 gr	FIBULA	2de eeuw n.C.	MXX	MXX	brons		1	ONWAAR	ONWAAR

8.8 Monsterlijst

/

8.9 Fotolijst

2021C362

KOPL-21 Kortrijk Plein

FOTOLIJST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	VOLGNR	BOORN	DIEPTE	OPMERKING
KOPL-21_P2_V2_SP7 [BORING]_637527957405341302.jpeg	BO	2	2	7			3	80CM	
KOPL-21_P2_V2_SP7 [BORING]_637527957394119333.jpeg	BO	2	2	7			3	80CM	
KOPL-21_P4_V2_SP17 [BORING]_637527949298897743.jpeg	BO	5	2	17			2	50CM	
KOPL-21_P4_V2_SP17 [BORING]_637527949250412414.jpeg	BO	5	2	17			2	50CM	
KOPL-21_P4_V2_SP17 [BORING]_637527949238362332.jpeg	BO	5	2	17			2	50CM	
KOPL-21_P4_V2_SP17 [BORING]_637527949225774349.jpeg	BO	5	2	17			2	50CM	
KOPL-21_P4_V2_637527939059693536.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527939049539719.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527939039073494.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527939030481682.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527938988299404.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527889892714031.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P4_V2_637527889870974248.jpeg	OV	5	2						
KOPL-21_P2_V2_637527878115836951.jpeg	OV	2	2						SP13_14_15_16
KOPL-21_P2_V2_637527878098612110.jpeg	OV	2	2						SP13_14_15_16
KOPL-21_P7_V1_637527860571180430.jpeg	OV	7	1						
KOPL-21_P7_V1_637527860559544684.jpeg	OV	7	1						
KOPL-21_P7_PR9_637527853338042386.jpeg	PR	7			9				
KOPL-21_P7_PR9_637527853328027832.jpeg	PR	7			9				
KOPL-21_P7_PR9_637527853252651001.jpeg	PR	7			9				
KOPL-21_P3_V1_SP5 [BORING]_637527836098865460.jpeg	BO	3	1	5			1	120cm	
KOPL-21_P3_V1_SP5 [BORING]_637527836090116727.jpeg	BO	3	1	5			1	120cm	
KOPL-21_P3_V1_SP5 [BORING]_637527836080383604.jpeg	BO	3	1	5			1	120cm	
KOPL-21_P6_V1_637527829040827733.jpeg	OV	6	1						
KOPL-21_P6_V1_637527829030089006.jpeg	OV	6	1						
KOPL-21_P6_PR8_637527818161964301.jpeg	PR	6			8				Moederbodem niet bereikt
KOPL-21_P5_V1_637527800086981215.jpeg	OV	5	1						

2021C362
KOPL-21 Kortrijk Plein

FOTOLIJST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	VOLGNR	BOORNR	DIEPTE	OPMERKING
KOPL-21_P5_V1_637527800076982645.jpeg	OV	5	1						
KOPL-21_P5_PR7_637527795451830713.jpeg	PR	5			7				
KOPL-21_P5_PR7_637527795438903435.jpeg	PR	5			7				
KOPL-21_P5_PR7_637527795251884228.jpeg	PR	5			7				
KOPL-21_P5_SP12_637527790272756297.jpeg	CP	5	1	12		AB			pr6
KOPL-21_P5_SP12_637527790262758963.jpeg	CP	5	1	12		AB			pr6
KOPL-21_P5_SP12_637527790253283553.jpeg	CP	5	1	12		AB			pr6
KOPL-21_P5_SP12_637527790237885472.jpeg	CP	5	1	12		AB			pr6
KOPL-21_P5_PR6_637527179723489718.jpeg	PR	5			6				
KOPL-21_P5_PR6_637527179708089895.jpeg	PR	5			6				
KOPL-21_P5_PR6_637527179697614246.jpeg	PR	5			6				
KOPL-21_P4_V1_637527136560879364.jpeg	OV	4	1						
KOPL-21_P4_V1_637527136552141174.jpeg	OV	4	1						
KOPL-21_P4_V1_637527136542028267.jpeg	OV	4	1						
KOPL-21_P4_PR5_637527135264950450.jpeg	PR	4			5				
KOPL-21_P4_PR5_637527135252610026.jpeg	PR	4			5				
KOPL-21_P4_PR5_637527135238820702.jpeg	PR	4			5				
KOPL-21_P4_PR5_637527135226716397.jpeg	PR	4			5				
KOPL-21_P3_V1_637527089733944027.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P3_V1_637527089725351964.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P3_V1_637527089716448269.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P3_V1_637527089707387487.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P3_V1_637527089698468732.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P3_V1_637527089674665805.jpeg	OV	3	1						
KOPL-21_P2_SP4_637527027603676155.jpeg	CP	2	1	4					
KOPL-21_P2_SP4_637527027592424232.jpeg	CP	2	1	4					
KOPL-21_P2_SP4_637527027580284223.jpeg	CP	2	1	4					

2021C362
KOPL-21 Kortrijk Plein

FOTOLIJST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	VOLGNR	BOORNR	DIEPTE	OPMERKING
KOPL-21_P2_SP4_637527027570297230.jpeg	CP	2	1	4					
KOPL-21_P2_SP4_637527027545819210.jpeg	CP	2	1	4					
KOPL-21_P2_SP5_637527021494646831.jpeg	CP	2	1	5					
KOPL-21_P2_SP5_637527021483953616.jpeg	CP	2	1	5					
KOPL-21_P2_SP7_637527005405713548.jpeg	DE	2	1	7					
KOPL-21_P2_SP7_637527005396653791.jpeg	DE	2	1	7					
KOPL-21_P2_V1_637526995983633488.jpeg	OV	2	1						
KOPL-21_P2_V1_637526995974459757.jpeg	OV	2	1						
KOPL-21_P2_SP2_637526994698281212.jpeg	CP	2	1	2					
KOPL-21_P2_SP2_637526994689259814.jpeg	CP	2	1	2					
KOPL-21_P2_SP3_4_5_6_637526977036697684.jpeg	DE	2	1	3_4_5_6					
KOPL-21_P2_SP3_4_5_6_637526977027012761.jpeg	DE	2	1	3_4_5_6					
KOPL-21_P2_SP3_4_5_6_637526976746297443.jpeg	DE	2	1	3_4_5_6					
KOPL-21_P2_SP3_4_5_6_637526976688498209.jpeg	DE	2	1	3_4_5_6					
KOPL-21_P2_SP1_637526972591867670.jpeg	DE	2	1	1					
KOPL-21_P2_SP1_637526972580621594.jpeg	DE	2	1	1					
KOPL-21_P2_PR4_637526969085791833.jpeg	PR	2			4				
KOPL-21_P2_PR4_637526969076090039.jpeg	PR	2			4				
KOPL-21_P2_PR4_637526969065378570.jpeg	PR	2			4				
KOPL-21_P2_PR4_637526969054523761.jpeg	PR	2			4				
KOPL-21_P1_V1_637526950965897379.jpeg	OV	1	1						
KOPL-21_P1_V1_637526950953556089.jpeg	OV	1	1						
KOPL-21_P1_V1_637526950941439087.jpeg	OV	1	1						
KOPL-21_P1_PR3_637526947157256183.jpeg	PR	1			3				
KOPL-21_P1_PR3_637526947146559408.jpeg	PR	1			3				
KOPL-21_P1_PR3_637526946942047294.jpeg	PR	1			3				
KOPL-21_P1_PR2_637526937712294342.jpeg	PR	1			2				

BIESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	PROFIELNUMMER	VOLGNR	BOORNR	DIEPTE	OPMERKING
KOPL-21_P1_PR2_637526937665856779.jpeg	PR	1			2				
KOPL-21_P1_PR2_637526937656016099.jpeg	PR	1			2				
KOPL-21_P1_V1_637526924666082261.jpeg	OV	1	1						
KOPL-21_P1_V1_637526924653230408.jpeg	OV	1	1						
KOPL-21_P1_PR1_637526923674248835.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526923657690539.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526923646911634.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526923630281450.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526923619138542.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526917506416465.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526917496262537.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P1_PR1_637526917485328841.jpeg	PR	1			1				
KOPL-21_P0_V0_637526900855870990.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526900241965210.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899913586035.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899903900823.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899894059051.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899860941842.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899851256630.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899842006282.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand
KOPL-21_P0_V0_637526899832086522.jpeg	OV	0	0						Huidige toestand